

Leto XIX. Stev. 95

DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNISKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Pozdrav predsedniku

Danes se bo predsednik Tito po obisku v prijateljski in zavezniški Turčiji vrnil v domovino.

Od tistega trenutka dalje, ko smo pred dvema tednoma, 8. aprila, zvedeli, da je predsednik Tito na »Galebu« odplul proti Turčiji, so ga neprestano spremljale naše misli in želje. Ves čas smo bili v mislih z njim — tako na poti kot med bivanjem med prijatelji v Turčiji. V naših domovih, po tovarnah in ustanovah, v razgovorih in pri srečanjih, skratka povsod, smo govorili o osaki novici s tega potovanja. Zanimala nas je vsaka podrobnost: kdo spremlja predsednika, kje je »Galeb«, kakšno je vreme na poti in kakšen je program obiska.

Vedeli smo, da bodo njegovo bivanje v prijateljski Turčiji in razgovori z njenimi državnikovi prispevek k utrditvi miru in mednarodnega sodelovanja. Vedeli smo, da bo naš predsednik izrazil misli pseh nas in bil najboljši tolmač naših želja in teženj. Prav zato nas je tudi ankerski komunistični vzradostil, saj je bil potrdilo naših nad, zgozornica pričakovih uspehov tako naših prijateljev kot tudi nas samih na mednarodnem področju.

Za predsednikov obisk smo se zelo zanimali. In veselili prav tako. Pozornost, ki so jo državniki in turško ljudstvo izkazali predsedniku Titu, je bila očiti izraz medsebojnega prijateljstva in spoštovanja. Od tistega hipa, ko je »Galeb« vrgel sidro v carigraskem pristanišču, smo bili tudi mi s tovarškim Titom v Turčiji. Časti, ki so jih izkazali našemu največjemu sinu, so bile tudi naše. In z njimi tudi sprejema v Carigradu in Ankari, zdravica predsednika Bajara, svetočani sprejemi, obisk v Vojaški akademiji ter mimohod enot pa vsi, tisti topli pozdravi turških državljanov, vojaških gojencev in mornarjev, mladeničev in deklet ter ljudstva na postajah med Carigradom in Ankaro.

Ganile so nas tudi besede turškega tiska in radia. Nanašale so se ne samo na prijateljstvo naših dveh držav in na to, kako spoštujejo predsednika FLR, temveč so govorile tudi o tem, kaj pomeni tovariš Tito za jugoslovanske narode. Oglejmo si nekaj takšnih misli: »...Njegovo ljudstvo veruje vanj... Teško je najti državo, kjer bi bila poglavar in ljudstvo tako složna. Enotnost Jugoslavije je sad te sloge.«

Obisk je bil zaključen s pomembnimi sadovi. Pozdravili so jih vsi naši narodi in narod prijateljske Turčije. Pozdravili so jih tudi v prijateljski Grčiji kot prispevek k nadaljnjemu razvoju balkanskega sodelovanja. Obisk predsednika Tita pozdravljajo po svetu tudi vsi tisti, ki si žele miru in neodbranega razvoja iskrenih mednarodnih odnosov, za katere je ta obisk pomenil bogat prispevek.

Danes bo tovariš Tito stopil na domača tla. Jugoslovanski narodi ga bodo radostno pozdravili, hkrati pa mu bodo hvaležni za opravljeno delo. O tem pričajo tudi prvi radiogrami, ki jih je sprejel »Galeb« z naših ladij, ko je vozil mimo njih. To bomo pokazali tudi mi ob sprejemu predsednika Tita od Splita do Beograda. Izrazili bomo radost, ker je ponovno med nami, našo hvaležnost predsedniku za storjeno delo, ki je v prid vseh nas in v prid miru na svetu.

Stefanopoulos odpotoval v Pariz

Atene, 20. aprila (Tanjug). — Danes je odpotoval v Pariz grški zunanji minister Stefanopoulos. Prisostvoval bo konferenci zunanjih ministrov v atlantski pakt včlanjenih držav. Na tej konferenci bodo določili skupno stališče pred bližnjo ženevsko konferenco. V grških uradnih krogih trdijo, da se bo Stefanopoulos posebej sestel z Bidaultom, Edenom in Dullesom. Zatem bo sedem dni sodeloval pri delu ženevske konference, potem pa ga bo zamenjal stalni grški predstavnik v evropski ekonomski komisiji.

»Galeb« plove proti našim obalam

Nepozabni so vtisi s slovesa v carigraskem pristanišču

(Posebno poročilo iz »Galeba« za »Borbo«) »Galeb«, 19. aprila.

Z »Galeba« je bil odhod predsednika republike od pomola Sahat-kule blizu Dolma Bahce veličasten. Približno kilometer daleč je bilo v lepem sončnem vremenu natanko videti obrise z našimi in turškimi zastavami okrašenega pomola. Izobešanje zastav vrhovnega komandanta oboroženih sil na motornem čolnu »Adžar« je bilo znak, da je tovariš Tito zapustil turška tla, hkrati pa za »Galeba« znak, da je izstrelil častne salve 21 topovskih streljav.

Častnim salvam »Galeba« so se pridružile tudi salve z jahte predsednika Bajara, ko se je »Adžar« približal. Prehod z »Adžara« na »Galeb« je bil združen z dokažnjimi težavami, ker je močan morski tok oviral, da se ni mogel približati »Galebu«.

Predsednik Tito je sam pokazal, kaj je treba v takšnem primeru storiti. V lahkem, toda močnem skoku je preskočil z »Adžara« na spuščeni most z »Galeba«, čeprav je bila razdalja precej velika.

Ko je predsednik republike stopil na krov »Galeba«, je godba zaigrala turško in našo narodno himno. Potem je v spremstvu turškega zunanjega ministra Köprülüja, državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića in ostalih državnikov pregledal postrojeno posadko »Galeba«.

Po majhni zakuski na ladji je sledilo slovo turških uradnih predstavnikov: ministra Köprülüja, g. vernerja Carigrada g. Gkaja, generalnega tajnika predsednika republike Turčije, veleposlanika v Turčiji Aksela in drugih. To je nudilo predsedniku Titu in ostalim članom njegovega spremstva priložnost, da so se še enkrat zahvalili za izredno priščen sprejem prijateljske republike Turčije in njenega ljudstva.

Odhod »Galeba« in štirih naših rušilcev, ki ga spremljajo iz zaliva proti Marmornemu morju, je bil združen z velikim pomorskim ceremonielom. Vse zasidrane ladje so bile okrašene s slavnostnimi zastavami, z jahte predsednika Bajara so znova zagrmel častne salve, ko je »Galeb« plul mimo nje, z zadnjega krova pa so zadoneli zvoki obeh himen. Z ladij, ki so ob lepem nedeljskem dopoldnevu prevažale mnoge turiste, so odmevali pozdravni klici. Ljudje so mahali s klobuki, robci in rokami.

Proti odprtemu morju sta bili postrojeni dve koloni rušilcev, obalni in veliki minonosci, minolovci in podmornice turške vojne mornarice. Ko je »Galeb« s svo-

jim spremstvom plul med njimi, so na vseh teh ladjah turške vojne mornarice bile posadke postrojene k pozdravu, ko pa je plul »Galeb« mimo, so zadoneli pozdravni klici turških mornarjev »hura« in mornarji so mahali s čepicami.

Predsednik Tito je stal na krovu z državnim tajnikom Popovićem, generalnim tajnikom Vilfanom, generaloma Zeležjem in Sumonjo ter profesorjem dr. Lavričem in odzdravljaj enotam turškega ladjevja.

Vožnja po Marmornem morju je bila mirna in udobna. Preden je »Galeb« z rušilci zavozil v Dardanele, se je od predsednika republike poslovilo častno spremstvo: turška rušilca »Gajreta« in »Sultan Hisar«. Pri tem so z »Galeba« in »Gajreta« zagrmel častne salve, ki jim je sledil pozdrav posadk turških rušilcev našemu predsedniku. Ko sta turška rušilca plula mimo »Galeba«, so na naši in turških ladjah hkrati godbe zaigrale himno, katere zvoki so se pomešali z morskim vetrom ter simbolično prikazovali značaj in prijateljstvo med narodi obeh držav.

Naša vojaška letala so priletela »Galebu« naproti

»Galeb«, 20. aprila. (Tanjug). Danes ob 13.30, vsem ko se je »Galeb«, na katerem se predsednik republike vrača v domovino po prijateljskem obisku v Turčiji, bližal Jadranu, so priletela naproti letala jugoslovanskega vojaškega letalstva. Na znak z raketo z »Galeba« so letala, ki so takoj po vzletu z letališča, vzpostavila radijsko zvezo z »Galebom«, začela krožiti okrog ladje in rušilcev, ki jo spremljajo.

Zdravstvena služba je tesno povezana z delom medicinskih fakultet in srednjih medicinskih šol

Posvetovanje znanstvenih in zdravstvenih delavcev v Zveznem izvršnem svetu

Včeraj se je nadaljevalo posvetovanje o vprašanjih zdravstvene službe v odboru za socialno politiko Zveznega izvršnega sveta. Razpravljali so o pripravniki službi in strokovnih izpitih uslužbencev zdravstvene stroke, o specializaciji zdravnikov, o novih zakonih s področja zdravstvene službe, o problemih domov narodnega zdravlja in o samostojnem finansiranju zdravstvenih ustanov.

POTREBEN NAM JE DOBER ZDRAVNIK SPLOSNE PRAKSE

Udeleženci posvetovanja so se najdlje pomudili pri osnutku pravilnika o pripravniški službi tistih, ki po končanem šolanju privikar pridejo v zdravstveno službo. Največ so govorili o tem, ali je potrebno, da pripravniška služba za zvanje zdravnika traja eno ali dve leti, dalje o volonterstvu v pripravniški službi in o strokovnih izpitih. Iz vse razprave lahko povzamemo, da nam je nujno potreben dober zdravnik splosne prakse. Takšnega zdravnika pa nimamo. Takšnega zdravnika, v polnem pomenu besede naše medicinske fakultete n. m. mreže dati. Vsiljuje se vprašanje, kako najti izhod iz tega položaja. Dobra organizacija pripravniške službe je samo del tega posla. Po mnenju večine udeležencev posvetovanja je glavno, da pri merimo delo naših medicinskih fakultet.

DVELETNA PRIPRAVNIŠKA SLUŽBA IN STROKOVNI IZPITI

Večina udeležencev posvetovanja je bila tudi mnenja, naj bi pripravniška služba zdravnikov

trajala dve leti. Prvo leto bi delal zdravnik na bolniških oddelkih, drugo leto pa na terenu, v sektorskih ambulanzah in domovih ljudskega zdravlja. Sproženo je bilo tudi vprašanje, ali naj bi diplomirani zdravniki med pripravniško službo poleg državnega opravili še strokovni izpit. Sklenili so, naj bodo za zdravniške obvezni kolokviji — izpiti iz tistih predmetov, ki jih v praksi proučujejo v posameznih bolniških oddelkih med pripravniško službo. Sklenili so tudi, da je treba dovoliti tudi volonterstvo pripravniško službo.

SPECIALIZACIJO JE TREBA VSKLADITI Z NASIMI POTREBAMI

Na posvetovanju se je razvila zanimiva razprava o problemih specializacije zdravnikov. Na začetku so udeleženci poudarjali, da je čutili na svetu močno težnjo po hiperspecializaciji in tehnizmu, v katerih čedalje bolj pozabljajo na človeka. Ta težnja se polagoma uveljavlja tudi pri nas. Naše razmere pa zahtevajo, da vskladimo specializacijo z našimi konkretnimi pogoji in potrebami.

Komandir skupine kapetan Orožen je poslal »Galebu« brzojavko, v kateri je rečeno: »Vrhovnemu komandantu tovarišu Titu — Ob Vaši vrnitvi s prijateljske Turčije sprejmite plamenice zdrave pripadnikov jugoslovanskega vojnega letalstva.«

Popoldne se je predsednik fotografiral na palubi »Galeba« s posadko in člani jugoslovanske delegacije, ki ga je spremljala po Turčiji. Veter je postal malo močnejši, nebo se jasni.

Trojno balkansko sodelovanje se širi piše pariški »France Soir«

Pariz, 20. aprila. V poročilu iz Aten ugotavlja dopisnik »France Soira«, da je balkanska vojaška zveza na tem, »da jo dejansko vzpostavijo«. Po turško-jugoslovanskih razgovorih — sodi »France Soir« — je položaj na Balkanu prišel v novo fazo. Grčija, Turčija in Jugoslavija so razširile znatno področje sodelovanja tudi na vojaškem torišču.

Predsednik republike Turčije Djelal Bajar in predsednik FLR Jugoslavije Josip Broz-Tito

MARŠAL TITO STOPI DANES V SPLITU NA DOMAČA TLA

Po naglici, ki jo vidiš malone v vseh delih glavnega mesta Dalmacije, po svečanem licu tega sončnega mesta pod Marjanom, po tišem zadovoljstvu in ponosu na obrazih ljudi, ni težko sklepati, da se pripravljajo Split na veliko svečanost. Že davi se je razširila po mestu vest: jutri, v sredo, bo stopil tovariš Tito na domača tla na pomolu Proletarskih brigad. Ta vest je že sama po sebi pomenila: uredimo naše mesto, okrasimo ga z zastavami, cvetjem in zelenjem in pohitimo naproti tovarišu Titu, da mu zakličemo prisrčno dobrodošlico po srečni vrnitvi in važnem delu, ki ga je opravil v prijateljski Turčiji.

Vsi mi, ki smo pred 12 dnevi, tistega sončnega popoldneva v aprilu, doživeli radost in presečenec, ko smo s tega mesta spremlili tovariša Tita na daljno pot, vsi mi smo, videč obrise »Galeba« in rušilcev jugoslovanske vojne mornarice, po starem

primorskem običaju želeli tov. Titu in njegovemu spremstvu mirno morje in trdno zdravje. In vsak dan od takrat, ko so naše vojne ladje plule po morju, ko so v prijateljski deželi odmevali pozdravi, med prisrčnimi razgovori, važnimi ne le za balkanske narode, marveč tudi za svetovni mir in varnost sploh, so bile naše misli zmeraj tam, kjer je bil Tito.

In zato se ne moremo čuditi ponosu in radosti ljudi tega svobodoljubnega in revolucionarnega mesta, saj bo imelo znova čast, da prvo pozdravi tov. Tita. Pozdravili pa ga bodo tako, kakor je Split in kakor so vsa naša mesta in vasi zmeraj sprejela svojega ljubljenega tovariša in voditelja ter se od njega poslovila. In vsi ti naši gorski grebeni ob morju in bele dekleške ruče z oken kamnitih primorskih hiš na naših otokih, sirene z naših ladij ter močna letala, ki bodo jutri zabrnela nad Splitom, zastave, vihrajoče v vetru, in naša v radosti razigrana srca, vse to bo pozdravilo tov. Tita, vse to mu bo še enkrat povedalo, da se ga veselimo, da je z nami in v nas.

Mnogi delovni kolektivi Splita so sklenili, da jutri ne bodo delali od trenutka, ko se bo prikazal »Galeb« pred vhodom v splitsko pristanišče, do svečanega sprejema. Na mestu, kjer bodo naše vojne ladje priplule v pristanišče, pri svetilniku sv. Duje, se leskečejo v morju velike črke dobrodošlice, in sicer prav nasproti Marjanu, na katerem žari simbolično ovito z veliko državno zastavo ime »Tito«. Vse izložbe v mestu so okrašene s slikami, balkoni in okna preprežena s programi, iz zvočnikov odmevajo razne pesmi in koračnice, na Trgu proletarskih brigad pa v naglici postavljajo svečano tribuno, nove zvočnike in gesla.

Tov. Tita bo baje na domačih tleh prvi pozdravil in mu raportiral komandant Jugoslovanske vojne mornarice viceadmiral Mate Jerković. V imenu prebi-

valcev Splita mu bo izrekel dobrodošlico predsednik Mestnega odbora SZDL Peter Alfrevič. »Galebu« nasproti bo odplulo iz Splita mnogo jadrnic ter manjših in večjih čolnov. Za jutrišnji sprejem maršala Tita so napovedane tudi večje skupine ljudstva iz okoliških vasi in naselij.

Niko Kadija Brzojavka predsednika MLO Zagreb predsedniku Titu

Predsednik MLO Zagreb Vječeslav Holjevac je poslal včeraj v imenu prebivalcev Zagreba tovarišu Titu na ladjo »Galeb« naslednjo brzojavko:

»Vaše bivanje v prijateljski Turčiji so spremljali prebivalci Zagreba z največjim zanimanjem, sadove razgovorov s turškimi državnikovi so navdušeno sprejeli, prepričani, da pomenijo nadaljnji korak v krepitvi varnosti in neodvisnosti naše države in v utrjevanju miru na svetu.

Ko se vračate v domovino, Vas najprisrčneje pozdravim v imenu vseh prebivalcev Zagreba in Vam želim nadaljnjih uspehov v Vašem naporu in važnem delu za blaginjo naših narodov in narodov v tem delu Evrope.

Predsednik MLO Zagreb Vječeslav Holjevac

Vremensko poročilo hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 20. aprila 1954 ob 7: Hladnejši zrak, ki se je razširil na zahodni strani Alp v Sredozemlje, je ustvaril v Genovskem zalivu slabotno področje nizkega zračnega pritiska, katero je poslabšalo na južni strani Alp vremensko situacijo. Strujanje področja nizkega zračnega pritiska nad Karpati se preprečuje, da bi se te motnje bistveno razširile tudi nad naše kraje.

V Jugoslaviji je bilo danes v zahodni polovici države jasno vreme, v zahodni pa precej oblačno. Temperatura je bila ob 16 v notranjosti od 7 do 12 stopinj Celzija, ob Jadranu pa od 10 do 13 stopinj Celzija. Najnižja nočna temperatura se je gibala v Sloveniji povsod pod 0 stopinj Celzija. Najnižja temperatura je bila — 6 stopinj Celzija, in sicer v Planici, Slovenjem Gradcu in v Postojni.

Vremenska napoved za sredo, dne 21. aprila: Na Primorskem nekoliko povečana oblačnost, zlasti v visokim oblaki, v ostali Sloveniji precej jasno vreme, čez dan krajevne pooblačitve. Temperatura se bo nekoliko dvignila, ponoči tu in tam še pod 0 stopinj Celzija, podnevi nekaj nad 15 stopinj. Nevarnost snega.

Zavarovanci sprejemajo teze Zveznega izvršnega sveta

Poročilo skupščinskih anketnih komisij o sadovih ankete o vprašanih zdravstvene zaščite

V vseh naših republikah so zavarovanci sprejeli teze Zveznega izvršnega sveta in skupščinskih odborov o spremembah v dosedanjem sistemu zdravstvene zaščite. To je skupna ugotovitev vseh poročil, ki so jih skupščinske anketne komisije včeraj dopoldne predložile na skupni seji odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje Zveznega sveta in odbora za vprašanja dela in socialne zaščite Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, kateri je predsedovala tovarišica Lidija Sentjura.

Poročila anketnih komisij vseh republik so dopoldnosa zasedanja opoldne prekinili. Seja se je nadaljevala popoldne ob 16 z obravnavanjem poročil anketnih komisij. Izkušnje, dobljene med anketo, so pomembne in koristne, je poudaril tovariš Jože

Potrč v poročilu v imenu anketne komisije, ki je prepotovala BiH. Po mnenju tov. Potrča je delo anketnih komisij politično zelo važno, ker je anketa zajela ne le strokovnjake, marveč tudi delavce iz podjetij in ostale zavarovance, člane okrajnih zavodov za socialno zavarovanje, odbornike ljudskih odborov itd. Vsi so lahko neposredno sodelovali v pripravah za novi zakon, kritizirali dosedanj sistem zdravstvene zaščite in izražali pripombe k tezam Zveznega izvršnega sveta. Brez ankete slika o stanju in problemih s področja zdravstvene zaščite ne bi bila popolna.

V vseh republikah so zavarovanci sprejeli teze z zadovoljstvom in jih tudi izpopolnili. Zlasti v industrijskih krajih so obsojali zlorabe, neupravičeno

trošenje denarja in slabo gospodarjenje s skupnimi sredstvi. Ves dosedanj sistem zdravstvene zaščite so kritizirali kot neupodoben. Tov. Potrč je zlasti poudaril predloge dveh mladih delavcev iz Banja Luke, ki sta nastopila proti težji, da bi samo zdravnikom naprtili odgovornost za zlorabe. Poudarila sta, da je treba razen novega sistema, ki naj spodbuja zavarovance, upoštevati tudi vlogo vestnih delavcev v boju proti zastarelim nazorom posameznikov, ki bi radi zlorabljali predpise in črpali iz tega koristi zase na škodo skupnosti.

V imenu anketne komisije, ki je prepotovala Slovenijo, je poročal Kemal Sejjula. V Sloveniji so bile razprave o tezah Zveznega izvršnega sveta že končane, in tudi v tej republici so zava-

rovanci sprejeli teze Zveznega izvršnega sveta. V imenu anketne komisije, ki je delala v Makedoniji, je poročal Rade Jakšić, za anketno komisijo v Srbiji dr. Jovan Čekić, za anketno komisijo na Hrvaškem Ilija Rikanović, za anketno komisijo v Črni gori pa Vlado Segrt.

Na koncu popoldanske seje je dr. Dular v imenu strokovnjakov poročal o zbiranju gradiva za osnutek zakona, kolikor se nanaša na finančno stran zdravstvene zaščite.

Seja odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine LRS

Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine LRS sklicuje 3. sejo odbora, ki bo v soboto, 24. aprila, ob 9. uri v palači Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 34, II. nadstropje, soba 116.

Predlog dnevnega reda: 1. obravnavanje in sprejem poslovniškega odbora za organizacijo oblasti in uprave; 2. izvolitev stalnih pododborov in določitev njihovih nalog; 3. program dela za pripravo združitve mest z okraji.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS.

Pisma uredništva

Šaljapin na skušnji pri Rafu Maksiču

Tovariš urednik!

Predsinčajnim so poslušalci radio Beograda lahko slišali glasbeno revijo vselega večera približno takšne vsebine:

Raf Maksič ima nekakšno skušnjo. Po vrsti prihajajo pevci in pojo, on pa na samosvoj način in s svojimi »komentariji« izraža zadovoljstvo ali nezadovoljstvo z njihovim petjem. Nazadnje nobenega izmed prijavljenih kandidatov ne sprejme in Raf sam zapeje p sem, da bi pokazal, kako in kaj je treba peti.

To oddajo je bilo vsekakor treba slišati. Zato ne zato, da bi se Slovci od srca nasmejali, da bi uvažali ob glasbi in humorju, marveč da bi videli, kako daleč lahko človeka zapelje nekritično in nepremišljeno pošiljanje raznih neudovitosti in neokusnih šal v eter na račun vsega, kar si moreš misliti: oddajo je bilo treba slišati, da si se prepričaš, kako zelo je primitivizem pod krinko humorja razpredel svoje mreže nad posamezniki oddajami radijske postaje.

Pred Rafa Maksiča stopi na pr. tudi sam Šaljapin. »Ti si menda rojak Mike primaša, ki ga kličejo Šaljapin.« Približno s tem besedami sprejme Raf velikega umetnika. Ko Šaljapin zapeje (slišati je njegov glas z gramofonske plošče), je Maksič nezadovoljen in nazadnje mu pravi, da ima steer dober glas, nima pa posluha in da bo Miki primašu žal, ko mu sporoči, kako se je njegov »rojak« na skušnji odrezal. Ko neka umetnica poje nekakšno variacijo, komentira Raf to približno takole: »Menda ji je slabo« ali »Ta pa poje, ko da je pogoltnila piščalko.« Ko dve pevki po-

jeta v duetu, zahteva, naj najprej zapeje ena, potem pa še druga, da se ne bi »prepirali« in podobno. Nič boljše se ni godilo pred krajom Tina Rossija in usm drugim, ki so prišli k njemu na skušnjo.

Kot zaključek te »glasbene revije«, kot njen fortissimo je prišla poanta o tem, kako in kaj je treba peti. To pokaže zbranim kandidatom na skušnji sam Raf Maksič. Zapeje nekakšno pesmico s tistimi že znanimi stihji, ki nimajo nobenega smisla, ne logike, ki pa naj bi bili duhoviti, kakor na pr. pelje se z vozom, za njim pa gre čiza peš, ali kupi mi mama dežnik, da ne bom hodil bos itd. Vse v tem duhu.

»Ko se boste naučili peti tako«, pravi Raf, »pa pridite spet na skušnjo.«

Znano je, da so si prav radio Beograd, oziroma glasbeniki te radijske postaje mnogo prizadevali, da bi pravo, resnično glasbo kot umetnost, kot doživljajo in ustvarjalnost, približali čim večjemu številu ljudi, da bi jo razumeli in ozljubili. In v tem prizadevanju so dosegli lepe uspehe. Zato je res nerazumljivo, kako je mogoče dopustiti takšno vulgarizacijo glasbe in konec koncev tudi teh naporov v takšnih oddajah, ki jih ljudje morajo najraje poslušati, ki jih spremlja in pričakuje največje število prav tistih poslušalcev, ki naj bi jim nudile mnogo pojasnili, da bi razumeli glasbo in jo ozljubili. Tako se bodo strinjali z Rafom Maksičem, da so tisti, »v stihjih povedanih in neokusni dovipri ter tiste primitivne pesmice prava glasba in tisto, kar bi se morali naučiti in vedeti.

Vanja Kraljević, novinarka, Beograd

IZ DELA ODBOROV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

KAKO BOMO ONEMOGOČILI izkoriščanje bolniškega zavarovanja

Odbora za zdravstvo in socialno zavarovanje pri Republiškem zboru ter za vprašanja dela in socialno zavarovanje pri Zboru proizvajalcev sta z vrsto gospodarskih ukrepov dopolnila teze Zveznega izvršnega sveta o bodočem bolniškem zavarovanju

Ljubljana, 20. aprila.

Predsedstvi odborov za zdravstvo in socialno politiko pri Republiškem zboru ter za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri Zboru proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sta na osnovi razprav, ki sta jih odbora na skupni seji opravila pretekli teden, zbrala vse zaključke in jih poslala Zvezni ljudski skupščini. Kakor smo že poročali sta se odbora v glavnem izrazila za teze Zveznega tajništva za socialno zaščito o novi ureditvi bolniškega zavarovanja. Predvsem pa sta se postavila na načelno stališče, da ga je treba pri vsej razširitvi in izpopolnitvi spraviti v sklad z našo materialno zmogljivostjo.

bi se razen v izjemnih primerih sploh ne izplačevala in za prvih 7 dni naj bi hranarino poravnala podjetja. Za poškodbe in bolezni, nastale pri delih izven podjetja, naj bi zavodi dejansko zahtevali povračilo svojih davatjev, v primerih šušmarjenja itd. pa naj bi zavarovavec celo izgubil pravico do zdravstvenega varstva. Materam obolelih otrok naj bi se za njih nego zagotovila materialna oskrba za 15 dni in le v posebnih primerih do enega meseca.

Podjetjem z manjšim številom neznod in obolelih naj bi se ne izplačevala predlagane premije, ker bi se tako spričo nemara iztrošenega strojnega parka ali zastarele organizacije dela zapostavljala v primeri z modernimi podjetji.

Končno sta se oba odbora izrekla proti posebnemu republiškem fondu pri socialnih zavodih za razvijanje zdravstvenega varstva (gradnja ambulanz itd.), ki naj bi se raje pospeševalo iz skupnih družbenih virov, ter za obvezno dokumentacijo računov, ki jih ambulante in bolnice predlagajo zavodom za socialno zavarovanje v poravnavo za svoje storitve.

Doplačila za zdravila

Glede zdravstvene zaščite in še posebej glede zdravil za zavarovance sta se odbora postavila na stališče, da zavarovanci doplačujejo ustrezen odstotek za receptirana zdravila. Tako naj bi se onemogočilo izkoriščanje sredstev socialnega zavarovanja in preprečilo tudi kopčenje neporabljenih zdravil. Doplačila pa naj bi se računala po regresivni lestvici. Za primer navajata odbora na recepte v vrednosti do 500 din doplačilo 40 din, v vrednosti do 1000 din 50, do 2000 din 60, nad 2000 pa pavšalno 70 din.

Preventivna zaščita

Odbora sta se izrazila za obvezne zdravniške preglede ob sprejemu na delo, za druge sistemske preglede v industriji, za preglede vajencev in učencev, toda hkrati tudi za nadaljnje preventivne ukrepe. Izrekla sta se tudi za obratnega zdravnika in patronažne sestre v tovarnah, ki bi zavarovance nadzirali na delovnišči in doma, v primeru več obratov pa za skupno organizacijo te tovarniške zdravstvene ustanove.

Posebej sta odbora opozorila na evidenco nad zavarovanci in njihovim zdravljem in za kontrolo bolnikov, izvajanje sankcij, ki so jih zavodi doslej prezrli, ter se delno v ta namen izrekla za uvedbo zdravstvenih knjižic za zavarovance in njegove svojce.

Ukrepi proti monopolu v proizvodnji zdravil

Domača industrija je iz trgovskih razlogov precej opustila izdelvanje domačih specialitet, ki jih je treba sedaj uvažati, ter raje izdeluje razne tonike, tinkture in celo kozmetična sredstva. Nasproti zavodom za socialno zavarovanje kot glavnim odjemalcem si je ustvarila monopolni položaj. Spričo tega odbora opozarjata na potrebo kontrole v tovarnah, ki naj bi zavodi za socialno zavarovanje sodelovali v njihovih upravnih odborih, ter se na vrsto drugih ukrepov za sintetična zdravila, kvalitativne standarde zdravstvenih pripomočkov in dr.

Potne dnevnice in hranarina

Potne dnevnice bolnikov naj bi se določile na 200 din namesto 400, kakor jih predlagajo teze o bolniškem zavarovanju. Osnova za hranarino pa naj bi bilo trimesečno povprečje zavarovančeve dejanske plače, da pa splošno prejemki po tar, pravilniku. V prvem mesecu bolezni naj bi znašala 80% te osnove. Za prve 3 dni naj

PREDAVANJE O PROBLEMIH PROIZVODNJE IN POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V LRS

Klub ljudskih poslancev LRS vLjudno vabi vse poslance mesta Ljubljane in okolice, zvezne in republiške skupščine obeh zborov ter vse ostale, kolikor so jim dane možnosti, na zanimivo predavanje in razpravo o problemih proizvodnje in potrošnje električne energije v LRS, ki bo v sredo, 21. aprila, ob 20. uri v prostorih Kluba v Puharjevi ulici 13. Referent tovariš ing. Stojan Armič.

Strokovnjaki za turizem OZN v Sloveniji

Ljubljana, 20. aprila

Jutri bosta prispela v Portorož dva strokovnjaka iz odbora za tehnično pomoč organizacije Združenih narodov, ki se mudita v naši državi že približno en mesec. Namen njunega obiska je proučiti pogoje naših gostinskih obratov in ugotoviti potrebe turizma. En član te komisije je porodu Belgijec in deluje na področju pospeševanja turizma, drugi, Holanec, pa je strokovnjak za turistične propagande. Iz Portoroža bosta člana odbora za tehnično pomoč organizacije Združenih narodov odpotovala v Postojno, kjer si bosta ogledala kraško jamo, nato pa 24. ali 25.

krenila v Ljubljano. Tu si bosta med drugim ogledala 1. jugoslovansko vinsko razstavo, nakar bosta odpotovala za nekaj dni na Gorenjsko.

Etiopska vojaška delegacija v Zagrebu

Etiopska vojaška delegacija, ki se mudi v naši državi kot gost JLA, je danes popoldne prispela z letalom iz Sarajeva v Zagreb. Med dva dni trajajočim obiskom v Zagrebu bodo člani etiopske vojaške delegacije obiskali artilerijsko šolo, vojaško podjetje, neko tankovsko enoto in tovarno »Rade Končar«.

Delegati bodo iz Zagreba odpotovali na obisk v LR Slovenijo.

Predstavniki Zveze študentov Jugoslavije bo sodeloval na kongresu francoskih študentov

Predstavniki Zveze študentov Jugoslavije bo sodeloval na kongresu nacionalne zveze študentov Francije od 22. do 25. aprila v Toulouseu. Našo študentsko zvezo bo zastopal na kongresu francoskih študentov član centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije Jakša Bučević.

Novi bankovci po 100 din

Beograd, 20. aprila

Z odlokom gubernija Narodne banke FLRJ bodo prišli novi 100-dinarški bankovci v obtoč 26. aprila t. l. Sedanjih 100-dinarških bankovci bodo še v obtočku kot zakonito plačilno sredstvo.

Kamnik vključen v avtomatsko telefonsko centralo

Ljubljana, 20. aprila

Danes je začela delati v Kamniku nova avtomatska telefonska centrala, ki bo kaj kmalu vezana na avtomatsko telefonsko centralo v Ljubljani. Centrala spada v sistem avtomatskega telefonskega omrežja Gorenjske in bo povezana s središčem republike. S tem bo iz kateregakoli telefonskega aparata v Kamniku, oziroma na Gorenjskem možno govoriti s katerimkoli telefonskim naročnikom v Ljubljani, all obratno, brez posredovanja medkrajevne centrale, kot je to zdaj.

Notranja gospodarska krepitev — osnovna naloga kmetijskih zadrug

Celje, 20. aprila.

Nad 200 zadrugnikov — delegatov kmetijskih zadrug in državnih posestev se je danes zbralo na III. letni skupščini Okrajne zadrugne zveze Celje.

Trdimu lahko, da so se kmetijske zadrugne na območju celjskega okraja v minulem letu gospodarsko dokaj razvile in utrdile. Iz leta v leto postajajo pomembnejši činitelji nadaljnega razvoja in utrjevanja socialističnega kmetijstva na vasi.

V 73 kmetijskih in treh delovnih zadrugah je 15.745 članov: 11.125 moških, 4602 ženski, kar kaže, da se ženske vse premože vključujejo v socialistično kmetijsko proizvodnjo. V 2.390.000 din letnega prometa v kmetijskih zadrugah je bilo ustvarjenega 118.950.000 din čistega dobička. Dobri dve tretjini dobička so naredili lesni odseki 79% skupnega dobička so kmetijske zadrugne prispevale v sklad za gospodarski razvoj zadrug. Za gospodarski razvoj kmetijskih zadrug je bilo lani porabljenih skupaj 578.000.000 din investicij ali za 270 odstotkov več kot v letu 1952. V glavnem so jih porabili za razvoj hmeljarstva v Savinjski dolini za melioracije in nakup kmetijskih strojev. Po mehanizaciji je celjski okraj prvi v naši državi. Kmetijske zadrugne in državna posestva imajo vsega skupaj nad 3000 raznih kmetijskih obdelovalnih strojev, ki pa žal niso dovolj izkoriščeni. Nezadostno so izkoriščeni traktorji zlasti zato ker zadrugne nimajo dovolj praktičnih priključnih strojev. Zaradi takih pomanjkljivosti so strojni odseki, ki jih je v okraju 60, imeli izgubo. Raznovrstni drugi odseki so v glavnem dobro delali, razen pospeševalnih v obsestvem, kozjanskem in laškem kraju. Je bil dosežen v hmeljarstvu. Površino hmeljišča so lani povečali za 74 ha, tako da je sedaj v Savinjski dolini 1602 ha hmeljskih nasadov. Lani so pridelali 16.787 metrskih stotov hmelja. Čeprav je hektarski donos lani bil največji po vojni, bi lahko pridelali še več, če bi kmetovalci uspešno zatali številne škodljivce. V ta namen bodo do maja dobili 50 novih motornih škroplilnic. Med živih razpravo delegatov se je oglašil tudi tovariš Viktor Avbelj. Zbrane zadrugnike je opozoril na številne nove naloge socialističnega zadrugništva na vasi in med drugim opozoril tudi na veliko nezorazmerje med razvitimi in nerazvitimi kmetijskimi kraji v okraju, ki za to morala komuna v bodoče vsaj delno ublažiti.

Posamezne družbene organizacije in posamezne samouprave izražajo in zagovarjajo posamezne koristi. Zato je potrebno osrednje mesto družbene skupnosti, mesto, ki bo zastopalo koristi socialističnega državljanca, koristi socializma pri nas. To mesto je osebovsega delovna organizacija ljudstva, Socialistična zveza z organiziranimi, najbolj zavodnimi silami v ZK.

Ze zdaj je ves sistem zaokrožen, čeprav razvoj še ni končan. Sprejeli so se močne sile socializma, ki že zdaj hodijo svojo pot. Ustvarili smo osnovne oblike, ki omogočajo družbi, da se sama razvija. Toda preblizu smo še staremu družbenemu redu, veliki so še ostanki o zavesti ljudi, naše gnotne proizvodnje sile se še niso razvile. Sistem socialistične demokracije omogoča, da gredo ti ostanki skozi žilovinske kanale, da pridejo do izraza in da nas vlečejo nazaj. Ta sistem omogoča, da pridejo ljudje s tujimi nazori na podilna mesta v samoupravnih delih in združenjih. Zato je prvi dolžnost socialističnih zavodnih ljudi, da pridno delajo v samoupravah in družbenih organizacijah in da pazijo, da so njihovo delo in njihovi ukrepi v skladu z graditvijo socializma.

Stvar Socialistične zveze je, da v dolgotrajnem, potrpežljivem delu v zvezi z obravnavanjem vprašanj oskadanje prakse seznanjajo državljanca z njihovimi pravicami, da jim organizira praktično uporabo pravic in da tako nenehoma razbija ostanke starih nazorov in pogloblja socialistično zavest. De-

Socialistična zveza v mehanizmu komune

MIHAILO ŠVABIČ

mokratični razvoj pri nas je zmag socializma v boju z razredno družbo in državokapitalističnim redom. Birokratizem smo do kraja potokli, ni pa še povsem uničen. Umika se in nastopa v novih oblikah celo v takšnih organih kakor so samouprave, čeprav niso glavna trdnjava v boju proti birokraciji. Če torej hoče Socialistična zveza biti boj za demokracijo, mora spremljati razvoj samouprave, odkrivati in opozarjati na vse, kar je tujeja in kar se kot ostanek mnulosti pojavlja v njih.

Spremembe v družbenih odnosih so končane. Te spremembe zahtevajo vzpostavitev novih moralnih kategorij, zahtevajo nove pojme o medsebojnem odnosu ljudi, o družbeni imovini, nov odnos do skupnosti itd. Potrebne so moralne kategorije, ki bodo utrdile socialistično družbo, uredile odnose in jih branile pred tujimi nplioi. Čim bolj se bodo novi moralni pojmi krepili, tem bolj bo rastla zavestna samodisciplina, tem manj bo potrebno, da država opravlja to funkcijo. Če se hoče Socialistična zveza delovnega ljudstva boriti za socializem, tedaj mora v osakem uspehu udeliti sredstvo za poglobitev družbene zavesti, za vzpostavitev novih moralnih nazorov.

upravljanja mesta. V graditvi socializma smo že zelo napredovali, daleč za seboj smo pustili stari družbeni sistem, bišve mogetce in oblastneže. Njihova dejavnost nas lahko zdaj samo še ovira, ne more pa ničesar spremeniti. Zato politično delo zdaj ni predosem v iskanju reakcionarjev, marveč pomeni boj za praktično graditev socialističnih družbenih odnosov. Ta praktična graditev pa se oblikuje o že utrjenih oblikah naših samoupravnih služb. Če naj se torej Socialistična zveza praktično bori za graditev socializma, če naj bodo njeni sestanki mesto, kjer ta politika nastaja in kjer jo kontroliramo, tedaj mora posvetiti oskrb samoupravam, njihovim problemom in nalogam.

Birokratizem se ne more več dokopati do virov gnotnih dobrin. Le-te so pod kontrolno proizvodjalcev o podjetjih. Gnotne dobrine so v obliki amortizacijskega sklada, sklada za samostojno razpolaganje (o podjetjih inpestičijskega sklada, o mestu proračunskih sredstev, skladov socialnega zavarovanja itd.) dane komuni na razpolago, da jih upravlja prek ustreznih samoupravnih teles. Čeprav so skladi razdeljeni o raznih samoupravnih enotah, so vendar vsi samo namembno določeni ali skladom ali

komuni. Vsak primanjkljaj ali presežek o enem izmed njih je primanjkljaj ali presežek o komuni. Zato tudi vprašanje gospodarjenja z gnotnimi sredstvi ni zgolj stvar izvoljenega upravnega odbora ali tiste ožje skupine državljanov, ki ga je izpolnila, marveč je to stvar vse skupnosti, vsega mesta. Da ni tako, bi nastala podlaga za razvoj birokratizma v novi lokalistični obliki. Zato mora vsak državljan spremljati delo samouprave, zato mora biti samouprava javna, dostopna o pogledu in podporžena kritiki. Če naj bo Socialistična zveza tribuna javnega mnenja, mesto, kjer se oblikuje politika, tedaj morajo vprašanja razpolaganja z gnotnimi sredstvi kateregakoli sklada najti mesto na njenih konferencah.

Če o tej luči presojamo uspehe naših organizacij, moramo ugotoviti, da nismo dosegli vsega. Sestanki Socialistične zveze so večide predavanja, cela vrsta sklepov, ki so prinesli med ljudi nekaj kakovostno novega, pa je šla mimo nas brez sodelovanja Socialistične zveze. V dnevni red organizacij in vodstev SZDL je treba vključiti vprašanja naših samouprav. Konference Socialistične zveze s tistih področij, na katerih delajo posamezne samouprave, ne bodo pomenile, da postanjamo Socialistično zvezo nad nje. To ne bo pomenilo ukinitev ali slabitev samouprav, marveč popolno in do-

sledno uveljavljanje tega načela, ker omogoča ostalim državljanom, ki ne sodelujejo neposredno o delu določene panoge samouprave, da povedo svoje mnenje. Hkrati bodo takšni široki razgovori omogočili tudi samoupravnim organom, da se bodo laže znašli, laže izpolnjevati svoje naloge in našli svoje mesto o skupnosti. Tako lahko Socialistična zveza postane tribuna javnega mnenja, vsako področje uprave o mestu pa resnično splošno, družbeno, javno in pod kontrolo ljudstva.

Glede na druge organizacije naj ima Socialistična zveza kot vse obsegojaka organizacija delovnega ljudstva koordinirajočo vlogo. V SZDL so včlanjene mnoge družbene in množične organizacije, toda tudi njihovih zadev še nismo obravnavali. To nikakor ni grobo omešavanje o posle teh organizacij in komandiranje. Na prvem in na drugem področju pa mora SZDL najti torišče svojega dela, a kar se tiče vsebine, so te organizacije in ustanove polne različnih pereh problemov, kakor je žilnjenje, ki teče po teh kanalih, polno problemov, težav in nalog. Delo Socialistične zveze naj združuje o skladi sile, ki bodo naloge izpolnjevale.

Skratka, glavna naloga naših organizacij je: otresti se predavanja kot izključne ali pretežne oblike dela in se s posvetovanji in drugimi sredstvi lotiti problemov samouprav ter oskladiti delo družbenih organizacij na podlagi boja za socializem.

(Za referat »O mestu Socialistične zveze v komuni na mestni konferenci Socialistične zveze Beograda.)

DALJNOVZHODNI PROBLEMI IN ŽENEVSKA KONFERENCA (II)

Vplivna področja - agresija

V znanem govoru z dne 29. marca o daljnovzhodnih problemih, s katerim je ameriški minister Dulles sprožil tudi vprašanje »združene akcije« proti Kitajski, je omenil nekatere zanimive podrobnosti iz odnosov med ZDA in SZ med drugo svetovno vojno. Te podrobnosti resda niso neznane, toda njihova razlaga je nova in zanimiva.

Dulles se pritožuje čez SZ, da ni izpolnila obveznosti, ki jih je Stalin prevzel s sporazumom v Jalti februarja 1945. Po Dullesovemu mnenju so »Velika Britanija in ZDA s tem sporazumom sankcionirale prevladujoči sovjetski vpliv v centralni Evropi«, v zamenjavo za pozicije na Daljnem vzhodu pa je »SZ obljubila, da bo podprla nacionalno vlado Kitajske«. Ko pa je dobila, kar je hotela, nadaljuje Dulles, je sovjetska vlada začela podpirati »kitajski komunistični režim in njegove napore, da bi strmoglavil nacionalno vlado«.

Zakaj pravzaprav gre? Po tajnem jaltkem dogovoru je dobila SZ:

1. status quo v Zunanji Mongoliji (ljudski republiki Mongoliji),

2. vse pravice carske Rusije, »poteptane z zahrbtnim napadom« Japonske leta 1904: a) južni del Sahalina in sosednje otoke; b) internacionalizacija trgovskega pristanišča Dajrena oziroma obljuba, da bodo zagotovljene »prevladujoče koristi SZ v tem pristanišču; c) najem Portathura kot pomorskega oporišča SZ; d) ustanovitve skupne sovjetsko-kitajske družbe za skupno upravljanje mandžurske železnice, ki omogoča dohod do Dajrena, in 3. Kurliske otoke.

SZ pa se je zavezala, da bo s Čangkajskom sklenila pogodbo o prijateljstvu in zvezi, da bo Čangovi vladi nudila oboroženo pomoč in da bo po kapitulaciji Nemčije posegla v vojno proti Japonski.

Ta dogovor je bil uzakonjen že avgusta 1945 s pogodbo med Moskvo in Čangkajskom. Čang je pripoznal status quo Mongolije, položaj direktorja uprave madžurske železnice je dal sovjetskemu državljani, položaj komandanta pristanišča v Dajrenu je tudi prepustil sovjetskemu državljanu, kakor je dobila SZ tudi polovico vseh pristaniških naprav za dobo 30 let. V Port Athuru je SZ dobila pravico, da ima tam vojsko, mornarico in letalske sile.

Tudi SZ je konkretizirala svoje obveznosti nasproti Čangkajsku s tem, da se je zavezala, da bo moralno in v vojnini potrebščini podprla »v celoti nacionalno vlado kot centralno vlado Kitajske«.

DANES PO SVETU

Zavlačevanje

Miroljubna svetovna javnost je zadnji čas le malo dogodkov tako toplo pozdravila kot sklep o sklicanju razorožitvene komisije OZN.

Razloge tega pritrjevanja moramo iskati v dveh bistvenih dejstvih: 1. Sestanek razorožitvene komisije je pomaknil za mrtve točke, vsaj formalno, nadvse pomembno vprašanje, na katerem je zainteresirano celotno človeštvo; 2. pozitivno je bilo dejstvo, da se je razprava o razorožitvenem vprašanju vrnila v okviru OZN, ki se je v zvezi s težavami in delnim neuspehom uveljavila kot najbolj reprezentativna organizacija velike večine človeštva.

Komisija je imela že več sej, ki pa so bile dostojne žal brezuspešne. Člani komisije niso našli skupnega stališča glede sestave pododborov, ki naj bi pripravil konkretne predloge za razorožitev. Čeprav so že pred zasidanjem komisije mnogo govorili o tem, da bodo v pododboru predstavniki Velike Britanije, Francije, ZDA, SZ in Kanade, in četudi soveti niso prepričani ugovarjali takim kombinacijam, je VIŠINSKI, kakor je že znano, vztrajal na zahtevi, da bi bila v pododboru tudi LR Kitajska, Indija in CSR.

Ne glede na to, ali so se nekateri drugi razlogi za to zahtevo, pa je očitno, da sovjetska delegacija novič načelno vprašanje, ki je v bistvu vprašanje postopka in s katerim odlašajo začetek resničnega dela v tem novem telesu, ki naj bi razmeroma v kratkem času predložilo svoja priporočila Generalni skupščini OZN.

Pododboru ni treba sprejeti nobene sklepa, saj sodi to v pristojnost Generalne skupščine. Pripraviati mora samo enotna gledišča predvsem o vprašanju nadzorstva in preprečitve atomskega orožja. Ker pa so v njem tisti, ki imajo v tej atomski tekmi glavno vlogo, bi lahko izpolnili svojo nalogo tudi v sestavi, ki ga predvideva predlog britanske delegacije v razorožitveni komisiji. Prav tako je gotovo, da tega vprašanja ne bi urežili s kakršnokoli sestavo pododborov, če ZDA in ZSSR, od katerih je ne-venstveno odvisna razorožitev, ne bi pokazala svoje pripravljenosti, da bi vsaj načelno odprta vprašanja.

Nemara bodo na delo razorožitvene komisije vplivali tudi razgovori — n. pr. ženevska konferenca ali tajni ameriško-sovjetski razgovori o nadzorstvu nad atomsko energijo.

Vsekakor bi bilo dobro, če bi komisija dosegla vsaj skromne sadove, ki bi opravičili upanje v zvezi z obnovo njene dejavnosti.

G. Altman

Moralna podpora bankrotni Čangkajskovi vladi v trenutku, ko so kitajski komunisti vezali na svoji fronti 80 odstotkov japonskih okupacijskih sil in ko so se ob posredovanju Američanov pogajali s Čangkajskom o koalicijski vladi v pričakovanju, da bo Moskva podprla njihove že tako skromne zahteve, je pomenilo zasadi ti nož v hrbet kitajskim komunistom in še enkrat izdati kitajsko revolucijo. Sele po pogodbi, sklenjeni v Moskvi, se je ameriški generalu Harleyju posrečilo, da je s svojim letalom osebno pripeljal Mao Ce Tungna na pogajanja s Čangkajskom v Čung-kingu. Ker pa je Čangkajsk, ohrabren s podporo Moskve in Američanov, zahteval popolno likvidacijo narodnoosvobodilnega gibanja, je Mao prekinil pogajanja, preprečil uveljavljenje sovjetsko-ameriškega dogovora na račun Kitajske in zagotovil zmago kitajske revolucije — ne samo s svojimi silami, marveč tudi ob znanem odporu Moskve in Washingtona.

Kakor je videti iz pogodbe, sklenjene v Moskvi, je le-ta dobila pozicije v Aziji, ki jih carška Rusija ni imela niti v času svoje največje ekspanzije. To velja predvsem za Zunanjo Mongolijo; status quo in »neodvisnost« dejansko pomenita pripoznanje sovjetskega gospodarstva v tej deželi, ki je bila več stoletij pod kitajsko suverenostjo. Po porazu na Kitajskem je Trumanova administracija spričo vprašanj in protestov kongresa v glavnem pojasnjevala to velikodušno plačilo Stalinovega pohlepa po področjih, malone življenjsko važnih zlasti za Kitajsko, v vojnini težavami zaveznikov. Japonska je namreč povzročala ameriškega vojnemu potencialu velikansko škodo. Sovjetska pomoč je bila zelo zaželena. In tako ni bilo drugega izhoda, kakor sprejeti Stalinove pogoje. To argumentacijo v glavnem še zdaj uporabljajo. Čeprav je Dulles, kakor smo videli, natančneje pojasnil, v čem je bistvo dogovora.

Dulles seveda ni povedal vsega; Rusi o tem dogovoru nikoli niso, črhnil niti besede. Dulles namreč ne pojasnjuje, odkod ta posebna skrb Američanov za Čangkajska. Za pojasnilo pa zadostuje vzeti ameriško Belo knjigo o Kitajski in prebrati poročilo generala Harleyja z nekega sestanka z Molotovom in Stalinom. »Jasno je bilo videti,« pravi Rooseveltov veleposlanik Harley, »da je bil Molotov zadovoljen, da so ga vprašali za nasvet. Res je dal malo novih informacij, potrdil pa je, prejšnje izjave, da bi bila njegova vlada zadovoljna, če bi ZDA prevzele gospodarsko, politično in vojaško vodstvo kitajskih poslov Molotov je tudi jasno povedal, da se sovjetska vlada ne namerava zanimati za notranje posle Kitajske, dokler bo skušal Čangkajsk spreminjati svojo taktiko v smislu zboljšanja kitajsko-sovjetskih stikov.« (Str. 71, 72.)

ZAHODNA NEMCIJA
Predlogi sovjetskega visokega komisarja

Bonn (Tanjug). Sovjetski visoki komisar v Nemčiji Semjonov je ponovno predlagal, naj bi ustanovili splošno nemško komisije za reševanje običajnih gospodarskih, upravnih in kulturnih vprašanj, vstevši tudi vprašanje prometa med obema deloma Nemčije. Ti odbori bi bili sestavljeni iz uradnih predstavnikov pankovske vlade, delali bi samostojno, okupacijske države pa bi jim samo pomagale.

ZDA
Knowlandova izjava

Green Rapids (Michigan) (AFP). Vodja republikanske večine v ameriškem senatu Knowland je večeraj

ponovno izrazil prepričanje, da ne kaže, da bodo ZDA poslane svoje enote v Azijo. Pripomnil je tudi, da je prepričan, da po predsednik Eisenhower prej obvestil Kongres, če bo imel za potrebno poslati enote v Indokino.

Spor z McCarthyjem

Washington (AFP). Republikanski senator Karel Mant, ki začasno predseduje anketnemu pododboru ameriškega senata namesto Mc Carthyja, je

izjavil, da se bodo debate v zvezi s sporom med Mc Carthyjem in vojsko najbrž začele v četrtek. Pododbor še ni določil, ali bodo Mc Carthyju dovolili, da zaslišuje priče.

Oppenheimerjev primer

Chicago (AFP). Znanstveni bilten strokovnjakov za atomsko energijo je objavil prvi članek, posvečen primeru slavnega znanstvenika dr. Roberta Oppenheimerja, v katerem je poudarjeno, da so obdolžitev zoper Oppenheimerja, češ da je bil »nevaren za varnost države« — v »nasprotju s poštenostjo in zdravo pametjo«. Po mnenju znanstvenikov, ki izdajajo ta bilten, bi lahko vlada kratkoročno odpuščala dr. Oppenheimerja, če je že imela kakšne očitke na račun njegovega dela, ni pa bilo treba, da sumničijo njegov patriotizem.

JAPONSKA
Jošidova vlada ne bo odstopila

Tokio (AFP). Predsednik japonske vlade je po konferenci s tožili sklenil, da njegova vlada ne bo odstopila. Na tej konferenci so razpravljali o morebitnih posledicah sodnih postopkov zoper liberalna pravka Ikedo in Sata, ki sta kompromitirana v aferi glede pomorskih ladjedelnic. Jošida bo skušal krizo japonske politike rešiti z običajno prenosno vlado.

INDIJA
Ribiči po eksploziji vodikove bombe

Tokio (AFP). Zdravje enega izmed 23 japonskih ribičev, ki so bili vzpostavljeni učinku radioaktivnega pepela po eksploziji vodikove bombe, se je znatno poslabšalo. Zdravniki, ki ribiče zdravijo, se boje, da ne bi prihodnje dni umrli.

PAKISTAN
Angleščina bo ostala uradni jezik

Karachi (AFP). Muslimanska liga, ki ima absolutno večino v pakistanski ustavodajni skupščini, je sklenila, da bo angleščina ostala za prihodnjih dvanajset let uradni jezik v Pakistanu.

IRAN
Tajni razgovori

Teheran (Reuter). Večera je se v Teheranu začeli tajni razgovori med

Demokratski predstavniki poudarjajo, da so v štirih letih dosegli vrsto uspehov, republikanska stranka pa obljublja med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih socialnih vprašanj

Carigrad, 20. aprila (Tanjug). Predvolilna kampanja v Turčiji se je dne 21. zelo razmahnila. Predsednik vlade in voditelj demokratske stranke Menderes, predsednik Velike narodne skupščine Koraltan in finančni minister Hasan Polatkan so odpravili večeraj v Anatolijo, kjer bodo imeli v imenu demokratske stranke nekaj predvolilnih govorov. V predvolilno kampanjo bodo posegli tudi vsi ostali ministri.

Predsednik narodno-republikanske stranke Ismet Ineni že dalj časa nastopa na predvolilnih zborovanjih v raznih delih Turčije. Predvolilni boj se bide dejansko med tema dvema glavnima strankama — demokratsko in narodno republikansko — medtem ko so ostale stranke veliko manj pomembne.

Na volitvah 2. maja bodo za nadaljnja štiri leta izvolili 541 narodnih poslancev Velike narodne skupščine, ki bo zatem iz svojih vrst izvolila predsednika republike. Na zadnjih volitvah maja 1950 je zmagala z veliko večino demokratska stranka in tako napravila konec 27-letni vladi narodno republikanske stranke.

Agresija na Koreji je logičen korak stalinske agresivne politike in zgovoren znak, kakšna nevarnost so pozicije, ki jih je Moskva dobila z razdelitvijo področij vpliva.

Razdelitev Koreje je izrazit primer teptanja pravice azijskih narodov do samostojnosti. Namesto da bi uveljavili svečane deklaracije treh držav o avtomatični neodvisnosti Koreje po kapitulaciji Japonske, so oborežene sile ZDA in SZ umetno razdelile to deželo in vsaka v svojem delu postavile na krmilo ljudi, ki sta jih pripeljale s seboj. V tem času, v dveh letih, se je skupna komisija ZDA in SZ zmanjkušala sporazumeti o tem, katere demokratične sile naj organizirajo volitve. Vprašanje pa ni bilo v različnem tolmačenju pojma demokracije, marveč v hegemonizmu. Vlado Teslić

Komisija za razorožitev ustanovila pododbor petih držav

New York, 20. apr. (Tanjug). Komisija OZN za razorožitev je sprejela predlog britanske delegacije o ustanovitvi pododborov petih držav. Naloga le-tega bo uveljaviti nalogo, ki jo je začela izpolnjevati Generalna skupščina OZN novembra lani, proučiti namreč »možnosti, kako bi našli zadovoljivo rešitev glede razorožitve«, in sicer tako glede klasičnega kot tudi jedrskega orožja za množično uničevanje. Za ta predlog so glasovale delegacije devetih držav, proti je bila delegacija SZ, delegaciji Libanona in kuomintanske Kitajske pa sta se vzdržala glasovanja.

Tako bodo zdaj v pododboru Francija, Kanada, ZDA, SZ in Velika Britanija. Prvi sestanek pododborov bo v petek.

Z VSEH STRANI SVETA

Zatem bosta uradna jezika urdu in bengalsčina.

Izmed 78 milijonov prebivalcev te države govori 42 milijonov bengalsko, vsi pakistanski muslimani pa govore v urdu jeziku.

BELGIJA
Mandat za sestavo nove vlade

Bruselj (AFP). Belgijski kralj je ponudil socialističnemu prvaku Achille Van Ackerju mandat za sestavo nove vlade. Van Acker, eden izmed bivših predsednikov belgijske vlade, je mandat sprejel.

INDIJA
Sovjetski veleposlanik odpotoval

New Delhi (Tanjug). Sovjetski veleposlanik v New Delhiju Menčikov, ki bo nočjo nenadoma odpotoval v Moskvo, se je sinoč sestal s predsednikom Nehrujem. Čeprav sovjetski veleposlanstvo izjavlja, da gre Menčikov v Moskvo »na dopust«, pa v delijskih krogih prevladuje mnenje, da sta njegov sestanek in potovanje v zvezi z ženevsko konferenco in s pričakovano izjavo Malenkova o tej konferenci.

POLJSKA
Novi tajnik CK RDP

Varsava (AFP). Romunska časopisna agencija poroča, da je na večerajšnjem plenumu CK Romunske delavske partije izvolil za svojega prvega tajnika Georgiu Apostola. Leta je na čelu partije zamenjal predsednika vlade Georgiu Deja, ki je izjavil na večerajšnjem sestanku d zapišča položaj generalnega tajnika, funkcije, ki so jo tudi sicer ukinili in namesto nje vzpostavili položaj prvega tajnika CK.

VELIKA BRITANJA
Times komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najverjetni politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove nespretnosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

Oster boj med demokratsko in narodno republikansko stranko

Demokratski predstavniki poudarjajo, da so v štirih letih dosegli vrsto uspehov, republikanska stranka pa obljublja med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih socialnih vprašanj

Carigrad, 20. aprila (Tanjug). Predvolilna kampanja v Turčiji se je dne 21. zelo razmahnila. Predsednik vlade in voditelj demokratske stranke Menderes, predsednik Velike narodne skupščine Koraltan in finančni minister Hasan Polatkan so odpravili večeraj v Anatolijo, kjer bodo imeli v imenu demokratske stranke nekaj predvolilnih govorov. V predvolilno kampanjo bodo posegli tudi vsi ostali ministri.

Predsednik narodno-republikanske stranke Ismet Ineni že dalj časa nastopa na predvolilnih zborovanjih v raznih delih Turčije. Predvolilni boj se bide dejansko med tema dvema glavnima strankama — demokratsko in narodno republikansko — medtem ko so ostale stranke veliko manj pomembne.

Na volitvah 2. maja bodo za nadaljnja štiri leta izvolili 541 narodnih poslancev Velike narodne skupščine, ki bo zatem iz svojih vrst izvolila predsednika republike. Na zadnjih volitvah maja 1950 je zmagala z veliko večino demokratska stranka in tako napravila konec 27-letni vladi narodno republikanske stranke.

Poziv gospe Pandit

New Delhi, 20. apr. (Tanjug). Predstavnik Generalne skupščine OZN gospa Pandit se je zavzela za to, da bi mobilizirali svetovno javnost v prid miru in izjavila, da ne vidi, zakaj ne bi Indija povedla tudi svoje sosede

v boj za ta cilj«. Govorec na tiskovni konferenci, je gospa Pandit dejala, da Indija ni izkoristila vseh možnosti glede vzpostavitve miru v Jugovzhodni Aziji in glede navezave trdnih stikov s svojimi sosedi. Po njenem mnenju bo konferenca azijskih ministr-

skih predsednikov v tem oziru koristna.

Glede ostalih perečih vprašanj je pojasnila, da bodo vprašanje vodkove bombe obravnavali v Komiteju za razorožitev, »kasneje pa ga bo moč sprejeti tudi v Generalni skupščini in sicer na pobudo ene izmed članic OZN«.

Sidney, 20. aprila (AFP). V nedeljo zvečer je na sidnejskem letališču prišlo do hudih incidentov, ko je Evdokija Petrova, uslužbenka sovjetskega veleposlanstva in žena sovjetskega diplomata Petrova, ki je nedavno zaprosila avstralske oblasti za azil, prišla na letališče, da bi odpotovala prek Zürichu v Rusijo Evdokija Petrova je prišla tja v spremstvu drugega sekretarja sovjetskega veleposlanstva Kislicina in dveh sovjetskih kurirjev.

Okrog 2000 ljudi je sprejelo na letališču Petrovo in njene spremljevalce. Protestirali so proti njenemu odhodu v SZ, trdeč, da želi ostati s svojim možem v Avstraliji. Mnogi iz hite prebrla policijski kordon in vdira na letališče samo ter skušala zadržati Petrovo. Dva Rusi, ki sta jo trdno držala za roke, in policaji so skušali zavrniti množico, da bi se lahko prebrl do letala. Pozvali so tudi gasilce. Le-tem se je končno posrečilo množico odstraniti. Sele tedaj je letalo lahko vzletelo.

Avstralsko znanje ministrstvo je sporočilo, da je darwinska policija imela pravico razorožiti ruske kurirje, ker le-ti nimajo privilegijev, kakršne imajo diplomati. Razen tega avstralski predpisi prepovedujejo nošenje strelnega orožja v civilnih letalih.

Sovjetski veleposlanik v Avstraliji Generalov je protestiral danes v znanjem ministrstvu »zaradi fizičnega napada na sovjetske diplomatske kurirje« in zato, »ker se v Avstraliji zadržali sproti sovjetskega diplomata Petrova«.

Vrščile dolžnosti zunanjega ministra Makebrade je odgovoril, da so sovjetski kurirji bili agresivni, soproga Petrova pa je sama zaprosila za azil.

Z bojišč v Indokini

Hanoi, 20. apr. (AFP). Francosko poveljstvo poroča, da je na področju Dien Bien Fuja sorazmerno mirno. Francoske enote so izkoristile to zatišje za to, da bi utrdile svoje položaje na severovzhodu in tako omogočile dostop h glavnemu letališču.

Ho Si Minhove enote še nadalje skušajo osamiti mesto Anke. Na tem področju je francosko letalstvo močno napadlo položaje okrog Ankea in Keo Reo, 80 km južno od Plejkuva, da bi preprečilo Ho Si Minhove napade proti jugu.

V pokrajinah severozahodno od Kambodže so se po štirinajstodnevem zatišju boji spet začeli.

Uradni jeziki na ženevski konferenci

London, 20. apr. (Reuter). — Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da bo na ženevski konferenci bržkone pet uradnih jezikov — angleški, francoski, ruski, kitajski in korejski. To bi bila kompromisna rešitev, ker so zahodne velesile srva predlagale, naj bi bili samo trije jeziki uradni, kitajščina in korejščina pa naj bi bila samo delovna jezika. SZ pa je predlagala štiri uradne jezike, vstevši tudi kitajščino.

Demokratski predstavniki poudarjajo v predvolilni kampanji, da so v štirih letih, odkar so na krmilu, dosegli vrsto uspehov na področju notranje in zunanje politike: narodni dohodek se je povečal, zgradili so novo industrijo,

Refik Koraltan, predsednik Velike narodne skupščine Turčije

mehanizirali kmetijstvo, povečali proračun na javna dela in dosegli pomembne uspehe na kulturnem in zdravstvenem področju. Razen tega poudarjajo, da bo zakon o dajanju koncesij tujim družbam za izkoriščanje nafte in zakon o investicijah tujega kapitala, ki so ju nedavno izglasovali, omogočil hitrejši razvoj turškega gospodarstva. Na zunanjepolitičnem torišču poudarjajo demokrate kot svoj uspeh pristop k atlantskemu paktu in nadaljnjo utrditev sodelovanja med državami ankerskega sporazuma.

Glavni napadi voditelja narodno republikanske stranke Inenija so naperjeni zoper zakon o petroleju in zakon o investicijah tujega kapitala. Kar pa zadeva zunanjo politiko, imata stranki v glavnem podobno stališče.

Republikanska stranka obljublja v programu med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih drugih socialnih vprašanj. Sindikati so v Turčiji še v povojih. Njihovo dejavnost omejuje zakon, ki jim prepoveduje vsakršno politično dejavnost in odredka pravico do stavke in do sklepanja kolektivnih pogodb.

V demokratskih krogih so optimisti glede izida volitev. Neodvisni carigrasjski časnik »Hurrijet«, katerega dnevna naklada znaša okrog 150.000 izvodov, je na anketi med svojimi bralci sprejel okrog 60.000 odgovorov, od tega se je 49.000 opredelilo za demokratsko stranko. Vendar tu sodijo, da so se možnosti republikancev nekoliko povečale. V zvezi s tem opozarjajo na veliko udeležbo pristašev republikanske stranke na predvolilnih zborovanjih.

NOVI DOGODKI V ZVEZI Z AFERO PETROV

Tudi žena Petrova zaprosila za azil

Okoli 2000 ljudi jo je skušalo na sidnejskem letališču ugrabiti iz rok njenih spremljevalcev

Sidney, 20. aprila (AFP). V nedeljo zvečer je na sidnejskem letališču prišlo do hudih incidentov, ko je Evdokija Petrova, uslužbenka sovjetskega veleposlanstva in žena sovjetskega diplomata Petrova, ki je nedavno zaprosila avstralske oblasti za azil, prišla na letališče, da bi odpotovala prek Zürichu v Rusijo Evdokija Petrova je prišla tja v spremstvu drugega sekretarja sovjetskega veleposlanstva Kislicina in dveh sovjetskih kurirjev.

Okrog 2000 ljudi je sprejelo na letališču Petrovo in njene spremljevalce. Protestirali so proti njenemu odhodu v SZ, trdeč, da želi ostati s svojim možem v Avstraliji. Mnogi iz hite prebrla policijski kordon in vdira na letališče samo ter skušala zadržati Petrovo. Dva Rusi, ki sta jo trdno držala za roke, in policaji so skušali zavrniti množico, da bi se lahko prebrl do letala. Pozvali so tudi gasilce. Le-tem se je končno posrečilo množico odstraniti. Sele tedaj je letalo lahko vzletelo.

Avstralsko znanje ministrstvo je sporočilo, da je darwinska policija imela pravico razorožiti ruske kurirje, ker le-ti nimajo privilegijev, kakršne imajo diplomati. Razen tega avstralski predpisi prepovedujejo nošenje strelnega orožja v civilnih letalih.

Sovjetski veleposlanik v Avstraliji Generalov je protestiral danes v znanjem ministrstvu »zaradi fizičnega napada na sovjetske diplomatske kurirje« in zato, »ker se v Avstraliji zadržali sproti sovjetskega diplomata Petrova«.

Vrščile dolžnosti zunanjega ministra Makebrade je odgovoril, da so sovjetski kurirji bili agresivni, soproga Petrova pa je sama zaprosila za azil.

Z bojišč v Indokini

Hanoi, 20. apr. (AFP). Francosko poveljstvo poroča, da je na področju Dien Bien Fuja sorazmerno mirno. Francoske enote so izkoristile to zatišje za to, da bi utrdile svoje položaje na severovzhodu in tako omogočile dostop h glavnemu letališču.

Ho Si Minhove enote še nadalje skušajo osamiti mesto Anke. Na tem področju je francosko letalstvo močno napadlo položaje okrog Ankea in Keo Reo, 80 km južno od Plejkuva, da bi preprečilo Ho Si Minhove napade proti jugu.

V pokrajinah severozahodno od Kambodže so se po štirinajstodnevem zatišju boji spet začeli.

Uradni jeziki na ženevski konferenci

London, 20. apr. (Reuter). — Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da bo na ženevski konferenci bržkone pet uradnih jezikov — angleški, francoski, ruski, kitajski in korejski. To bi bila kompromisna rešitev, ker so zahodne velesile srva predlagale, naj bi bili samo trije jeziki uradni, kitajščina in korejščina pa naj bi bila samo delovna jezika. SZ pa je predlagala štiri uradne jezike, vstevši tudi kitajščino.

Republikanska stranka obljublja v programu med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih drugih socialnih vprašanj. Sindikati so v Turčiji še v povojih. Njihovo dejavnost omejuje zakon, ki jim prepoveduje vsakršno politično dejavnost in odredka pravico do stavke in do sklepanja kolektivnih pogodb.

V demokratskih krogih so optimisti glede izida volitev. Neodvisni carigrasjski časnik »Hurrijet«, katerega dnevna naklada znaša okrog 150.000 izvodov, je na anketi med svojimi bralci sprejel okrog 60.000 odgovorov, od tega se je 49.000 opredelilo za demokratsko stranko. Vendar tu sodijo, da so se možnosti republikancev nekoliko povečale. V zvezi s tem opozarjajo na veliko udeležbo pristašev republikanske stranke na predvolil

Posledice bo čutil ves kolektivo ali jih bo to sedaj izučilo?

Zaradi deviznih prekrškov so bila letos kaznovana razna podjetja v Sloveniji skupno za nad 15 milijonov dinarjev

Ze lani je devizna inšpekcija pri državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS ugotovila, da podjetja kršijo devizne predpise kljub večjim ali manjšim denarnim kaznim, ki so bile izrečene proti posameznim podjetjem. Zato je devizna inšpekcija delo razširila in je že letos ugotovila vrsto primerov, da podjetja oziroma njihovi vodilni uslužbenci niso spoštovali deviznih predpisov.

Devizni prekrški so v nekaterih primerih posledica nezadostnega poznavanja deviznih predpisov. Pogosti vzrok prekrškov je tudi pomanjkanje sposobnih uslužbencev, ki razumejo našo devizno politiko. Prav tako je neažurna evidenca o sklenjenih zunanje trgovinskih poslih včasih vzrok, da pride do deviznih prekrškov. Navadno podjetja zaradi površnosti in malomarnosti ni-

skim sankcijam. Danes se vsa podjetja tega še ne zavedajo, saj je bilo samo v letošnjem letu kaznovanih več podjetij zaradi deviznih prekrškov in je vsota letos izrečenih kazni dosegla 13.145.000 din.

PREKRŠKI, ZARADI KATERIH SO BILA PODJETJA KAZNOVANA

Zaradi ustvarjanja večjih ali manjših depozitov v inozemstvu in uporabe teh depozitov v poslovne svrhe brez vednosti Narodne banke so bila letos kaznovana podjetja Slovenija-sadje in Litostroj v Ljubljani ter Tovarna cementa in salonita v Anhovem.

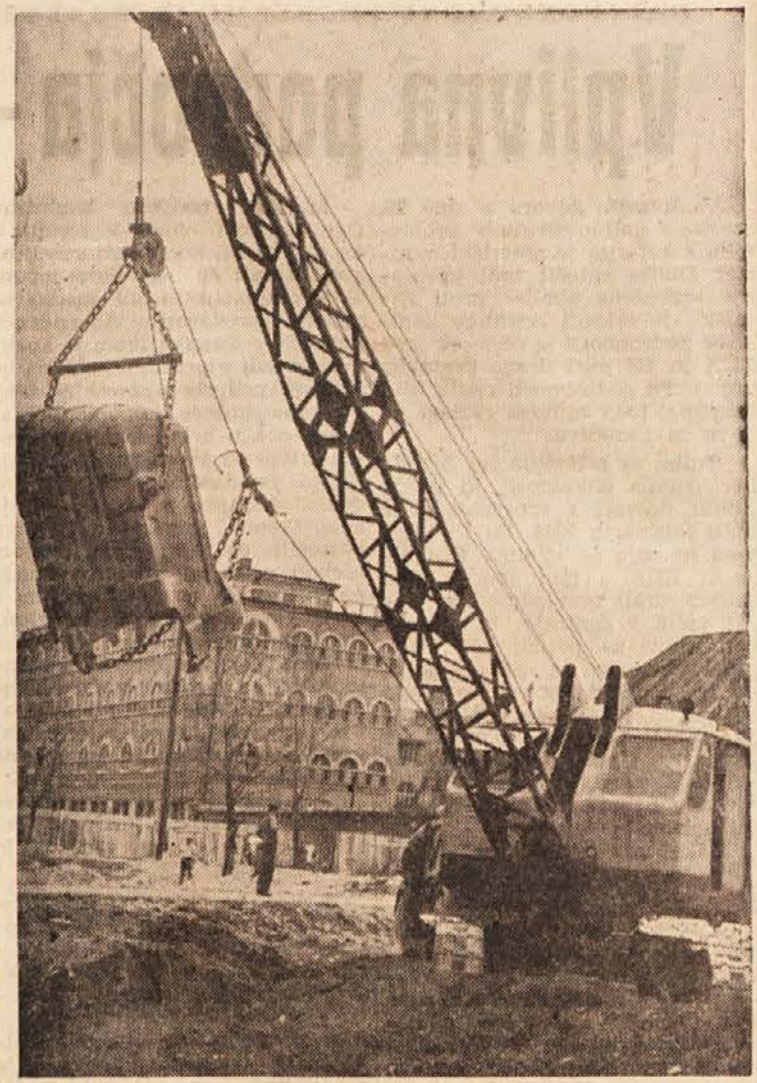
Dalje sta bili kaznovani zaradi prodaje in nakupa deviznih sredstev mimo deviznega obratnega mesta podjetji Slovenija Impex in Slovenija-sadje v Ljubljani.

Zaradi nepravilnega vnosa proizvodnosti za izvoženo blago, oziroma zaradi nepravilnega uvoza vnaprej plačanega blaga so bila kaznovana podjetja Kemotek v Saturnus in Ljubljane, Primorje-Eksport in Novi Gorici, Mariborska tekstilna tovarna, Impol v Slovenski Bistrici, Javor na Pivki ter Import-Eksport Jadran v Sežani.

Ker so plačala uvožene osebene avtomobile iz namembnih skladov podjetij, so bila kaznovana podjetja Slovenija-les in Elektronabave v Ljubljani, gozdni gospodarstvi Most na Soči in Celje, Tovarna usnja Konus v Slovenskih Konjicah, Avtoprevoziško podjetje v Tolminu in Tovarna volnenih izdelkov v Mašperku.

Zaradi ostalih prekrškov so bila na posled kaznovana podjetja: Tovarna usnja v Kamniku, Tovarna usnja v Šoštanj, Bombažna tkalnica v Vižmarjih, Flores v Šempetru pri Gorici in Rudnik lignita v Velenju.

Razen kazni, ki zadenejo podjetja, so bile izrečene tudi kazni petim uslužbencem prizadetih podjetij, ki morajo plačati skupaj 136.000 din kazni. Najvišja kazna, izrečena proti podjetju, znaša 3.550.000 din, najvišja kazen, izrečena proti uslužbencu, pa 50.000 din. Inž. P.

Ob Subičevi ulici v Ljubljani so začeli pripravljati gradbišče, kjer bo stalo novo skupščinsko poslopje. Po načrtu bi se morala Ljudska skupščina preseliti v nove prostore že konec prihodnjega leta

Tudi posamezni kmetje lahko dobe investicijske kredite

Kredite bodo odobravalе zadruge predvsem za plemensko živino, kmetijske stroje ter za melioracijske naprave

Zvezni izvršni svet je včeraj odobril predlog guvernerja Narodne banke glede razpisa IV. natečaja za posojila iz splošnega investicijskega sklada za pospeševanje kmetijstva na posestvih posameznih kmetov. V ta namen je določenih 2.300.000.000 din.

Na četrtem natečaju bo banka dajala investicijske kredite prek kmetijskih združb. Banka bo porabila ta denar za kredite posameznim kmetom, seveda s pogoji, ki zagotavljajo, da jih bodo porabili neposredno za povečanje proizvodnje in jih v določenem roku odplačali.

ZA KAJ LAHKO KMETJE UPORABIJO POSOJILNO

Po pogojih, ki jih določa novi natečaj, lahko dobe posamezni kmetje kredite samo prek zadruge, in sicer v določene namene. Posojila bodo lahko dobili predvsem za ureditev sadovnjakov, vinogradov in hmeljnikov. Denar, ki ga dobe za ta dela, lahko kmetje porabijo samo za nakup sadik in drugih potrebščin ter za plačevanje storitev

gospodarskim organizacijam, ki bodo opravljale ta dela. Z izposojenim denarjem lahko kmetje kupijo plemensko, izjemoma tudi vprežno živino, dalje ročne in vprežne kmetijske stroje in orodje, ribiško orodje in opremo. Kredite bodo lahko porabili tudi za nakup opreme za melioracije (črpalke, vodovodne cevi itd.).

MERILO KREDITNE SPOSOBNOSTI

Zadruga lahko odobri kredit posameznemu kmečkemu gospodarstvu največ do 25% celotne vrednosti zemlje, poslopij in inventarja, vse to zmanjšano za znesek dosedanjih meničnih dolgov in drugih obveznosti. Posojilo ne more presežati 100.000 dinarjev. Na banko se lahko seveda obrne samo tista zadruga, ki je kreditno sposobna, to se

pravi, katere celotni dolgovi so ob vložitvi prošnje za kredit kriti z jamstvom iz deležev zadružnikov, rezervnih skladov in skladov obratnih sredstev.

KAKO LAHKO KMET DOBI KREDIT

Posamezni kmetje morajo zaprositi za kredit pri domači kmetijski zadrugi. V prošnji morajo po določbah natečaja navesti tudi obrestno mero, ki so jo pripravili plačati, in se hkrati zavezati, kdaj bodo posojilo vrnili. Rok ne more biti daljši od 5 let.

Združna organizacija, ki izpolnjuje pogoje natečaja in dobi posojilo od Narodne banke, lahko odobri kredit samo tistim posameznim kmetom, ki so razen vlozene prošnje ponudili tudi najvišjo obrestno mero, to se pravi, obrestno mero, ki se je na tečaju formalna kot meja. Zadruga in kmetje, ki prej niti dobe kredite, so jih dolžni odplačati najpozneje v 5 letih. Zadruga kot posrednik med banko in kmeti bo dobila 1% za kritje svojih stroškov. Zadnji rok za vložitve prošnje za posojilo je 20. maj.

Špekulacije s kruhom

Delavski svet žitno-pekarškega podjetja v Nišu je nedavno zahteval od mestnega ljudskega odbora, naj vsem privatnim pekararnam v mestu prepove obratovanje. Odbor je ta predlog sprejel in priporočil izvršnemu svetu Srbije, naj izda odlok o prepovedi obratovanja privatnih pekarn v Nišu. Mestno podjetje lahko speče dovolj kruha, vendar pa je v mestu čedalje več privatnih pekov. Zedaj jih je že 30. Večina je lani mnogo zaslužila. Nekateri so si kupili hiše in plačali zavaje skoraj po milijon din. Žito so kupovali na trgu mnogo ceneje, kakor ga je plačevalo mestno podjetje. Pri 100 kg moke so zaslužili kakih 400 din. Po računih mestnega podjetja so zaslužili pri 100 kg kruha kakih 1200 din. Vsa dan pa speko najmanj 10.000 kg kruha. Njihov dnevni promet znaša nad 300.000 din na vsako pekarno, vtem ko je znašal lani samo 20.000 din.

Položaj privatnih pekov je mnogo boljše kakor mestnega podjetja. Mestno podjetje je lani od 305,5 milijona din prometa plačalo skupnosti za razne sklade in prispevke 33 milijonov ali 11%, privatni peki pa so plačali od 6 milijonov samo 810.000 ali 1,26%. Seveda so mnoge obveznosti do skupnosti izigravali. Če upoštevamo še higienske razmere, so morali človek res vprašati, ali so privatne pekarnice potrebne. Privatni peki so se zelo spretno »borili« za potrošnike. Pekarne so odpirali pred določenim časom, kruh pa prodajajo na kredit »svojim« potrošnikom.

Včasih pa so en dan ali dva pekarnice nalašč zaprli, da je nastalo v mestu pomanjkanje kruha. Ljudje so začeli gromati na mestno podjetje, ki je začelo peči potem več kruha. Tedaj pa so privatni peki speč odprti pekarnice in nenadoma je bilo v mestu mnogo neprodanega kruha. Tako so privatni peki vzbudili med prebivalstvom nezaupanje, da so ljudje govorili, da brez njih mesta ni moč prekrbeti s kruhom.

Nekaj podobnega so storili peki tudi v Beogradu, ki peko kruh celo za mestna podjetja. Tudi v drugih mestih s privatnimi pekarnami ni vse v redu. Zlasti pomanjkljive so v sanitarnem oziroma v Beogradu so oblasti pregledale 21 privatnih pekarn in od teh je samo ena kolikor toliko v redu. Mestna podjetja v Beogradu lahko speko na dan 182.000 kg kruha, potrošnja pa znaša samo 120.000 kg. In vtem ko zmogljivost mestnih podjetij ne izkoriščajo dovolj, številni privatni pekovi naraščajo. Očitno je torej, da je treba z administrativnimi ukrepi onemogočiti delo privatnim pekarnam, kjer lahko krajevna podjetja zadovolje vse potrebe.

Prvi natečaj za dopolnilna obratna sredstva

Trgovska podjetja ponudila najnižje obresti — Sedanji način licitiranja ima nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti

Rezultati prvega natečaja za dopolnilne obratne kredite gospodarskih organizacij so marsikatero podjetje razočarali. Izkazalo se je, da so podjetja povčini ponudila nižjo obrestno mero, kakor jo je Narodna banka določila na podlagi licitacije. Vsa ta podjetja pri prvem natečaju niso dobila kredita in se bodo morala udeležiti nadaljnjih licitacij, ki bodo dvakrat mesečno.

V Sloveniji so ob prvem natečaju za dopolnilni obratni kredit podjetja dobila le okrog 30% zahtevanega zneska. Najboljše so odrezala podjetja iz področja gostinstva in turizma, ki so ob določenih mejnih obrestnih meri 6% do 9% zahtevanega zneska, industrija je pri mejni obrestni meri 6 1/2% dobila 40% zahtevanega zneska, kmetijstvo pa je ob mejni obrestni meri 3 1/2% dobilo 80% zahtevanega zneska. Najslabše je odrezala trgovina, za katero je bila določena razmeroma soka mejna obrestna mera 7 1/2%, tako da je trgovina dobila le 17% zahtevanega zneska. Od 667 trgovskih podjetij v Sloveniji, ki so predložila svoje zahteve, je na tej prvi licitaciji uspelo le 56 podjetij.

NACIN KREDITIRANJA OBRATNIH SREDSTEV BO TREBA SPREMENITI

Da je rezultat za trgovska podjetja tako nezadovoljiv, je v precejšni meri posledica sedanjega načina licitacije za obratne kredite, ki ga bo treba spremeniti. To je potrdil večeršnji sestanek predstavnikov ljubljanskih trgovskih podjetij v kinu Komuna, ki ga je sklicala Mestna trgovinska zbornica. Od vseh trgovskih podjetij v Ljubljani so samo tri podjetja dobila kredit na prvi licitaciji. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za ostale potrebne obratne kredite. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obrestni kvantno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svoje namogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša do seš znižanje cen. Govorniki so izrazili bolazen, da bodo podjetja pri nasled

KULTURNI OBZORNIK

Napredek „Naše sodobnosti“ v novem letniku

Prva dvojna številka je posvetila veliko pozornost kritičnemu in esejističnemu delu, čeprav pri tem ni zanemarila izvirne proze in poezije. Vsekakor pa zasluži pozornost pretresa razprava Josipa Vidmarja „Dr. France Prešeren“, ki naj bi bila »ob vrsti bolj ali manj učenih razprav naših prešeroslovcov nekakšna prenovitev ali morda poglobitev znane Stritarjeve študije o pesniku Sonetnega venca«.

pristavlja, da je njihovo »lično delo morda obsežnejše, ni pa presrešljivejše in popolnejše po svoji umetniški čistosti«. Mislim, da je ta Vidmarjeva razprava ena najdragocenejših, kar so jih doslej prešeroslovcu napisali o našem najbolj tragičnem in največjem pesniku.

Med polemičnimi prispevki nas pritegne predvsem daljši članek Borisa Zihlerja »Se enkrat o naši kritiki«, kjer odgovarja Janku Kosu na njegovo kritično razpravljanje o Zihlerovih opombah o naši kritiki, katere je objavil Zihlerl v 7-8. številki »Naše sodobnosti«. Zihlerl polemizira o treh problemih, ki so, skopoznačeni, naslednji: prvi problem je trditve, da je zlasti med mladimi kritiki neka »idejna zmeda«, iz katere se porajajo nezdružljiva pojmovanja in gledanja na sodobno družbo; drugi problem je pojmovanje Plehanova o književni kritiki; tretji in zadnji problem pa predstavljajo Zihlerovi primeri, s katerimi je podkrepil svoja izjavljanja in ki so za Janka Kosa »nepreprečljivi ter nezadostni«. Čeprav se bo polemika še nadaljevala in bi bilo prezgodaj pisati o njej več, lahko ugotovimo že zdaj, da imata oba polemizatorja vendarle nekaj stičnih točk, dasi v glavnem Zihlerl znatno uspešno in s popolno kritično objektivnostjo zavrača marksistkero Kosovo trditve, ki je včasih le prehudo neobjavljena in neutemeljena.

Pod naslovom »Tragedija ali komedija?« poda Taras Kermauner svoje mišljenje o Salacrouju, se pravi o njegovem delu »Tak kakor vsi«, zaradi katerega se je vnela že pred časom živahna polemika. Jožetu Javoršku, ki je o delu zapisal, da je »pogovorna, ne pretirano resna drama«, stoji nasproti izjava Vladimirja Skrbniška, ki gleda na delo kot na tragedijo ali vsaj kot na zelo resno dramo. Obema se pridruži še Vladimir Kralj, kateremu je »Tak kakor vsi« preprosto komedija, in Primož Kozak, ki je delo proglasil za tragedijo. Kermauner pa razvija in razvije svojo tezo, da je »Tak kakor vsi« zmes komedije in tragedije, ker sta smeh in tragika v notranjem in zunanem ravnovesju.

Izvirno prozo so prispevali Ivan Bratko, Ivan Ribič in Andrej Hieng. Ivan Bratko in Ivan Ribič sta posegla po motiviko v preprostejši, prvi in internaciji, drugi v partizane. Teško bi bilo zapisati, katero od obeh del bralca močneje pretrese in ga zadovolji, kljub mrakotnosti združja, ki veje iz dela. Res pa je, da je »Teleskop« Ivana Bratkona od primerljivi Ribičeve »Kobe nad slapom« zunanje in notranje bolj razgiban ter čustveno in razumsko bolj dojemljivi. Pri »Kobi nad slapom« ima človek nehotne neljub občutek nekakšne avtorjeve nezainteresiranosti, da bi izluščil iz kopice včasih kaj nepomembnih detajlov bistvo zgodbe, kar se je posrečilo Ivanu Bratku, čeprav je »Teleskop« le odlomek iz daljšega dela. »Razpotje« Andreja Hienga, ki ga je avtor označil kot »osnutek za poglavje iz romana«, ni v skali Hiengovih objavljenih del nobeno presenečenje, nobena stopnička navzgor. In čemu tista večna mračna grozljivost, ki puhti iz sleherne njegove črtice? Čemu so vsi Hiengovi junaki sami slabiči, ki jih ne preobrazijo niti kakšno pozitivno dejanje, katerih je pa pri Hiengu kaj malo? Čemu se ne nehne mučiti, da je na vsa vprašanja mogoče en sam odgovor: Zaradi avtorjeve poze, ki ni v bistvu nič, kot hlastanje po nečem nenavadnem, po nekem svetu, ki nam je prostorsko in razumsko mrzek in tuj.

Pesmi objavljajo Lili Novy, Ada Škerl, Tone Pavček, Tit Vidmar, J. Menart je prevedel nekaj Shakespeareovih sonetov. Splošna oznaka vsega pesniškega izživljanja v tej številki žal ne prenese velike hvale. Zlasti ne verzi Toneta Pavčka, ki se zdijo, da so vrženi na papir ob nepravilni, ki je doživljaj njihov avtor le »rimano« dolgočasje, le »spleen« in z njim vred »mrliske« trenutke. Omenim naj samo še prevod Janeza Menarta, ki tudi zdaj, s Shakespeareovimi soneti, nesporno dokazuje, da zori v njem kvaliteten prevajalec, kateremu bomo zaupali lahko mirne duše še tako senzibilno liriko, še tako zapleteno pesnika, kakršen je Shakespeare prav v svojih soneti.

Omejeni obseg nam ne dopušča, da bi se zadrževali še ob ostalih prispevkih, ki bogato polnijo prvo dvojno številko in ki jih samo navedem. Zapisku Ferdinanda Kozaka »Ob stopenjastih prve srbske vstaje« sledi kritični pretes Janka Kosa »Dve povesti Ivana Ribiča«; Vladimir Kralj piše o »Javnem tožilu«, Primož Kozak o »Pravljici o smehu«, Karel Dobida pa obravnava »Novo umetniško monografijo«.

Drama o dobroti in poštenju preprostega Italijana

(Ob gostovanju mariborskega SNG z igro Edvarda de Filippa »Neapeljski milijonarji«)

Igra Edvarda de Filippa »Neapeljski milijonarji«, ki jo te dni uprizorja mariborsko gledališče v Mestnem gledališču v Ljubljani, odpravna nam dobro znano snov. Te ljudi in te značaje smo videli že v njihovih filmih in slovečanska tenanca, socialna kritika in vera v dobro bistvo sodobnega človeka — vse to je tisto, kar daje tej igri afilboje drami, mednarodni pomen, kar daje moč, da prestopi nemirno drži dano mejo, da jo s pridom in uživanjem gleda tudi ljudstvo, ki je bilo — prav od tega naroda v pretekli vojni strahotno prizadeto in od katerega ga še danes loči krivična drtežna meja. Da, celo dobro nam znano, ko vidimo na našem odru takšno dramo, ne samo zato, ker graja fašizem in razmere med in po vojni, ampak tudi zato, ker verjame, ker navsezadnje naravnost proklamira, nevsiljivo umetniško proklamira — dobroto in poštenje preprostega Italijana.

posvem kos. Njegova igra je počasna in premišljena, brez pretiravanja, doživeta, enakomerna in zlasti v zadnjem dejanju, ko Gennaro prikaže največje svoje človeške veličine in z njo tudi zmaga — resnično mojstrska.

Gennaro ima svoje dvojnike po značaju: predvsem Riccarda Spasina — v prvem dejanju solidnega uradnika, ki ga takrat še silomašna Gennarova družina časti zaradi zlikane obleke in urada — v zadnjem pa je že siromak, do česar ga je pripravila prav Gennarova žena. Zdej siromak podari logatšašnji zdravila za na smrt bolno hčerko, ki jih po vsem Neaplju ni dobili — čeprav bi takrat lahko izšlih, kar bi hotel... Danilo Gorinšek mu je dal lepo, umirjeno in neprislilno podobo.

Potem je tu brigadir Giappa, Pač fašist, ki proganja črno borzo in tave in vse, kar je takega. Mislim, da bi Janko Hočevar, tudi v prvem dejanju ni smel napraviti iz njega komedijske figure. Tista slovitna scena, ko mora Gennaro leči na črno-borzijsko blago in se delati mladiča — in ga Giappa ne aretirja, čeprav ve, da je živ — nikakor ne burkasta scena — temveč predvsem globoko človeška; za Gennara je tragična, dočim pokaže Giappa prav tu svojo notranjo veličino. Tako je bil Giappin značaj zmajčen že v začetku in seveda ni mogel zrasti niti pozneje v tretjem, zaključnem dejanju.

Največjo težo predstave nosi pravzaprav gospa Amalia, Gennarova žena, črnohorzijska, Majda Dobovšek. Skodnikova jo je oblikovala precej solidno, celo spretno, a vsaj tu bi si gledalec želel še več temperamenta in jezovitosti. Tudi ostale vloge so bile oblikovane solidno in srečno, dasi brez posebne invencije in večje karakterne diferenciacije. Kot posrečena figura je izstopila zlasti Mileva Zakrajskova (Adelaida), dalje Pavla Brunčkova (Assunta), Anzela Jankova (Donna Peppenella), med moškimi pa zlasti Boris Brunčko (Enrico), Marjan Baško (Federico) in Arnold Tovornik (Peppo). V ostalih vlogah so nastopili še: Mira Bedenkova, Roman Lovrač, Slava Plevel, Janko Haberl, Nedeljka Kacnova, Mira Sardočeva in Inko Hanžič.

V celoti je predstava dosegla lep uspeh, Mariborsko gledališče s to predstavo nad vse dostojno predstavilo Ljubljani kulturo ob naši sevesni meji in pokazalo, da raste v membo umetniško ustanovo.

Ljubljanska opera bo gostovala v Zagrebu

Zagreb, 20. apr. V okviru medsebojnih obiskov med Opero Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in Opero Hrvatskega narodnega kazališta v Zagrebu bo ljubljanska opera 8., 9. in 10. maja gostovala v Zagrebu.

Na tem gostovanju bo ansambel ljubljanske Opere izvedel Sutermeisterovo opero »Romeo in Julija«, Prokofjevo »Zaljubljen v tri oranže« in dr. Damila Švare »Slovo od mladosti«.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Odpirajo se vrata planinskih postojank

LEPOTA TRENTE Koča ob izviru Soče

V teh dneh prihaja v gore, poleg smučarjev, vedno več obiskovalcev. Vračajo se zagoreli, okrašeni s prvimi pomladnimi gorskimi cvetjem. Vrata številnih planinskih postojank se odpirajo. Prvi maj ni samo praznik deavnih ljudi, ta dan je tudi začetek planinske sezone. V Kamniških in Savinjskih planinah ter Grintovcih bodo te dni odprte vse planinske postojanke. Odprti bo tudi prijazni Roblekov dom na Begunjski. Pod Stolum bodo planinci iz Radovljice v kratkem odprli nov Valvasorjev dom.

Lepo je sedaj tudi na Vršiču. Dne 1. maja se bodo znova odprla vrata Erjavčeve koče. Tigarjeva doma in nove koče pri izviru Soče. Tudi postarji bodo kaj kmalu odprli svoj dom na Solni glavi nad Vršiču. Prvi obiskovalci Trente pa bodo v koči Spiška nad Gorenjo Trento našli prijazno zavetje.

Veliko sonca, cvetja in radosti bo v prihodnjih dneh v naših gorah!

KOMENTAR

Kaj je s komisijo za pripravo nogometne reprezentance

KEGLJASKO PRVENSTVO SLOVENIJE ZA POSAMEZNIKE

STARG PODRL 1730 KEGLJEV in osvojil prvenstvo

Maribor, 20. aprila. Danes je bilo zaključeno letošnje kegljasko prvenstvo Slovenije za posameznike v mednarodnem slogu. Odlično formo tekmovalcev najbolje dokazujejo doseženi rezultati, saj je kar 22 tekmovalcev podrl vsak po nad 1600 kegljev. Med 46 nastopajočimi je zmagal Starg iz Kranja, ki je dosegel izvrstne rezultate 1730 kegljev. Drugi je Kobal (Branik) 1715, 3. Slibar (Jesenice) 1690, 4. Gomolj (Branik) 1685, 5. Ambrožič (Kranj) 1684, 6. Karadjole (Celje) 1654, 7. Debelak (Kranj) 1652, 8. Toni (Grudja, Lj) 1647 itd.

Likovnik je nastopil bolan. Z rezultatom 1597 kegljev je dosegel 25. mesto in se tako ni uvrstil med dvajsetorico najboljših, ki bodo edelovali na državnem prvenstvu od 1. do 4. maja v Mariboru.

Pongrac hrvatski prvak

Zagreb, 20. aprila. Danes je bilo končano kegljasko prvenstvo Hrvatske. Med posamezniki je zmagal Pongrac 860 kegljev. Sledijo: Katalenić 859, Marselija 843, Komba in Hladnik 837 itd.

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA ODOJKAJSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Začetek tekmovalni zvezne lige - 9. maja

Odbojkaške reprezentance Grčije, Tunis in Belgije bodo prispele v Beograd, ženske reprezentance Francije, Italije in Nizozemske pa v Ljubljano. V obeh mestih bodo v začetku julija dva velika mednarodna odbojkaška turnirja ob proslavi 20-letnice odbojkaškega športa v naši državi. Turnir v Beogradu naj bi bil 9. 10. in 11. julija. Razen tujih reprezentance hosta sodelovali tudi naši A in B reprezentanci. Tekmovanje reprezentant v Ljubljani bo 2., 3. in 4. julija.

Pred tem turnirjem bodo gostovali v naši državi tudi turški reprezentanti, ki bodo odigrali z našimi odbojkarji tri tekme v Beogradu ter najbrž v Skoplju in Sarajevu. To je program mednarodnih tekem naših moških in ženskih reprezentance v prihodnjih mesecih, ki ga je sprejel upravni odbor odbojkaške zveze. Odbor je predložil sprejel, za začetek spomladanskega dela zvezne lige pa je določil 9. maj.

Razen tega so na sestanku sklenili, da bodo začeli zbirati gradivo o odbojkaškem športu pri nas, začeli z letom 1924. Predaj namreč je ameriški profesor William Willand seznanil naše športnike s pravili in načinom igranja odbojke na predavanjih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Na istem sestanku so prebrali poročilo mednarodne odbojkaške federacije, ki obvešča našo zvezo, da sta določena za člane upravnega sveta federacije oziroma komisije za pravila igre naša predstavnik ing. Valentinčič in dr. Zec.

Kvalifikacijske tekme za zvezno odbojkaško ligo

Dne 24. in 25. aprila bo kvalifikacijsko tekmovalje za vstop v zvezno odbojkaško ligo. Tekmovanja se bodo udeležila moštva: Spartak, Zemun, Lokomotiva in Partizan (Novi Sad). Dva najboljši moštva sta s Partizanom. Čredno zvezdo, Železničarjem (Bgd), Mladostjo, AOK (Lj) in Branikom (Mrb) sestavljali zvezno ligo. Kvalifikacijskih tekmovalj ženskih ekip se bodo udeležili: Spartak, Železničar (Sarajevu), Železničar (Mrb) in Mladost (Zeb). Dve najboljši ekipi in Partizan, Čredna zvezda, Branik in Železničar (Lj) bodo člani zvezne lige.

VESTI IN DOGODKI

Slaba bilanca košarkarjev Partizana

Sinoči so se vrnil košarkarji Partizana ki so bili na turneji v Libanonu. Beograjski košarkarji so odigrali v Libanonu 5 tekem. Pomerili so se z najboljšimi klubi Beiruta. Dve tekmi so odigrali tudi v Siriji, po eno v Beiru in Istanbulu. Od devet tekem je Partizan dobil 4, 5 pa jih je izgubil.

Nov svetovni rekord v plavanju

Sovjetski plavalec Vladimir Mišakin je izboljšal svetovni rekord na 200 m prso v času 2:31.1. Prejšnji rekord je bil 2:33.4.

Paris - Mednarodni dvoboj v namiznem tenisu med Madžarsko in Francijo se je končal z zmago Madžarske 5:1.

Mehika: Na mednarodnem turnirju v Texcu (mestec v bližini Mexica) je zmagal Lasker (ZDA) s 6 točkami (od 7 možnih) pred prvakom Mehike, Araizo, Medino (Spanija) in drugimi.

OPOROILLO

Opozorjamo vsa partizanska društva in okrajne zveze, da bo občni zbor Partizana Slovenije, zveze za telesno vzgojo, v nedeljo, 25. aprila, ob 8.30 v prostorih Partizana, Ljubljana, Narodni dom. Opozorjamo tudi, naj se drže navodil, objavljenih v »Vestnik Partizana Slovenije« številka 3 do 5.

SKUPNI TRENING ATLETOV KONČAN

Kalusičeva je že na treningu izboljšala državni rekord v metu kopja za 2,5 m. Tomasič, Grujič, zlasti pa Mogruša, so v izvrstni formi. Krivokapič je vrge disk 46 m daleč, vendar šele sedaj prihaja v formo. Milakov upa, da bo letos izboljšal rekord v skoku s palico z znanko 4,40 m. Trener Račić pa sodi, da bo letos dosegel največ Gubijan, o katerem je prepričan, da bo vrge kladivo več kot 60 m daleč.

Tradicionalni maraton v Bostonu

Finec Veiko Karvonen je zmagal na tradicionalnem teku na 42 km 195 m dolgi progi v Bostonu. Za njim so se razvrstili Peters (Anglija), Pualaka (Finska), Hirošima (Japonska),

Izgredi na tekmi Rapid : Honved

Dunaj, 20. aprila. Na Dunaju je bila odigrana nogometna tekma med domačim Rapidom in Honvedom iz Budimpešte. Zmagal je Rapid z rezultatom 2:1 (2:1). Na tekmi je prislo

do izgedov, tako da so bili izključeni Caibor, Lorant, Palisko (Honved) in Gerhard (Rapid). Člana Rapida Gleason in Probst pa sta bila huje poškodovana ter so ju prepeljali v bolnišnico.

Avstrijska moštva so minuli teden odigrala na Dunaju, v Budimpešti in Milanu več tekem z nogometisti Brazilije, CSR in Madžarske. Rezultati: Rapid: Flamenjo (Rio de Janeiro) 2:2 (1:2), LASK: UDA (Praga) 0:2 (0:2), Vorez Lobodo: Austria 2:1 (1:1), Avstria: Honved 1:5 (1:2), LASK: UDA 0:3 (0:0).

Brazilsko nogometno moštvo Flamingo je v Budimpešti premagalo madžarsko nogometno moštvo Kinizsi s 5:0 (2:0).

Milano, 20. aprila. Tekma I. kola mednarodnega nogometnega turnirja mladinskih moštve med »Pro Patrio« (Ital.) in zagrebškim Dinamom se je končala neodločeno 0:0. Ker tudi v podaljški tekme ni bila dosežena odločitev, je bilo s kocko določeno, da bo Dinamo igral v II. kolu.

HOKEJ NA KOTALKAH LAUSANNE : ŽELEZNIČAR (N. G.) 10:9

Nova Gorica, 20. aprila. Danes popoldne je bila na igrišču Železničarja pred kakimi 1500 gledalci (5 mednarodna tekma v hokeju na kotalkah med švicarskim moštvom Lausanne in domačim Železničarjem. Domače moštvo je doseglo velik uspeh, saj so jih razničarji gostje premagali le s tesnim rezultatom 10:9 (4:3, 3:2, 3:4).

V reprezentanci Lausanne je nastopil tudi znani švicarski tekmovalce Zurcher, ki je že 80 krat nastopil v državni reprezentanci. Tekmovanju je prisostvoval tudi g. Crausaz, tajnik Mednarodne federacije v hokeju na kotalkah.

Dr. Danilo Požar odpotoval v Turčijo

Maribor, 20. aprila. Danilo je odpotoval v Turčijo dr. Danilo Požar, ki bo šest mesecev treniral turško odbojkaško reprezentanco.

Začel se je turnir v Zürichu

Zürich, 20. aprila. V I. kolu mednarodnega turnirja je dr. Trifunović igral z nemškim mednarodnim mojstrom Lotharjem Schmidom. Čeprav je igral z belimi figurami, je izgubil. Ostali rezultati: Szabados: Grob remi, Euwe: Cupper remi, Bond: Walter remi, Benni-Zimmermann 0:1, Canal: Niewergeld 1:0.

Nagyjeva in Bačičeva remizirali

V III. kolu turnirja šahistka eta Nagyjeva in Bačičeva sklenili remi, ne da bi igra nadaljevali. Vrstni red: Nagy: Bečić 1:5, Velimirović 0. Nagyjeva in Bačičeva na tem turnirju bo naša tretja predstavnica na evropskem evropskem turnirju v Harengovem. Vse tuje edeleženke so se že prijavile, razen Beninijeve (Italija) in Biserove (Belgija). Elisabeth Schild (Švica) pa je svojo udeležbo zaradi bolezni odpovedala.

Naši šahisti na moštenem turnirju v Sirmionu

Od 30. aprila do 2. maja bo v italijanskem mestu Sirmionu III. mednarodni šahovski festival. Mošteno tekmovalje se bo razvijalo na skupnih turnirjih. Moštva bodo igrala na štirih deskah. Partizan (Brd), Mladost (Zab) in Slavija (Bgd) se bodo udeležili turnirja vsak z dvema skupinama.

LEONAŠIM MLADIM BRALCEM

Bum - Bum

Sedem let je bil star mali François, plavalas je bil, rdečelčen, živahen in vesel ko vrabec.

Toda nekega večera, ko se je vrnil iz šole, ga je začela tresti mrzlica. In odlejal je ležal v postelji in včasih se mu je bledlo. Tedaj je, motreč svoje čevljičke, govoril:

»Zdaj lahko vržete proč čevljičke malega François! Nikdar več jih ne bo obul, nikdar in nikoli več!«

Ko je tako govoril, se je uboga mati skrila in zaplakala. Če so mu ponudili čaja ali sirupa ali juhe, je vse odklonil.

»Po vsej sili ga je treba spraviti iz tega mrtvila,« je govoril zdravnik, »le-to me vznemirja. Najdite kaj, kar bo razgibalo tole mlado telesce.« Potlej je odšel. »Najdite!« — To je bilo lahko reči. Oče je kupoval slikanice, pozlačene vojačke, izrezoval jih je in razvrščal po postelji ter jih premikal, da je bilo videti, kakor da plešejo — nič ni pomagalo, z ničimer ni bilo moč razvedriti ubogega malega bolnika.

»Ali hočeš pištolo, frnikole, lok in puščice?«

»Ne, ne, ne!« je odgovarjal otrok.

»Nečesa si pa vendarle želiš, srček moj?« ga je vpraševala mati. »No, prav gotovo bi hotel nekaj imeti! Reci mi, sinko! Reci!« Nekega dne pa se je otrok vzravnal na postelji in nenadoma odgovoril:

»Bum-Buma hočem!«
»Bum-Buma?«
Uboga mati je preplašeno pogle-

dala svojega moža. Bum-Bum! Ni vedela, kaj to pomeni.

»Da, Bum-Buma, Bum-Buma! Bum-Buma hočem.«

Oče pa se je koj spomnil tistega ponedeljka, spomladi je bilo; ko je dopoldne peljal Françoisa v cirkus. Še vedno so mu zveneli v ušesih ve-

je znal govoriti, je bil ves natičkan s kraguljički. Drago so ga plačali. Otrok je pogledal igralko, svetlika-jočo se na belih rjuhah, in otožno dejal: »To ni Bum-Bum!... Videti hočem Bum-Buma!«

Oče je povprašal v cirkusu po klovnovem naslovu, Nemudoma je

seli otrokovi vzkliki, ko je klovnov ves v zlatih kraguljičkih, poskakoval ali nepremično stal log na pesku, z glavo navzdol, z nogami kvisku. Kardarkoli je Bum-Bum nastopil, se je po cirkusu razleglo »bravo!« in mali François se je smejal na vsa usta. Tega Bum-Buma je hotel zdaj videti, toda ne bo ga videl, saj revček nemočen leži v beli postelji. Zvečer so mu prinesli klovna, ki

odšel na pot in našel umetnika, ki je stanoval na Montmartru. Nerodno in plašno je izrekel svojo prošnjo: njegov mali hudo bolni François ga želi videti!

»Kje stanujete?« je vprašal Bum-Bum.

»Oh, čisto blizu! V Opatjski ulici.«
»Pojdimo!« je dejal klov. »Vaš mali hoče videti Bum-Buma. No, prav, videl ga bo...«

Ko so se vrata odprla, je oče veselo zaklical sinu:

»François, navihane mali, zadovoljen bodi. Tu je tvoj Bum-Bum!«

Na pragu je stal Bum-Bum, pravi Bum-Bum, iz cirkusa. Na sebi je imel črn triko s kraguljički na glavi, rumeno kapo, zlatega metulja na prsih, smejal se je pa tako, da so se mu usta raztegnila do ušes. Otrok pa se je smejal in jokal hkrati od sreče ter veselo vzklikal, ploskal z ročicami:

»Bum-Bum! Pravi je, pravi. Dober dan, Bum-Bum!«

Ko je tisti dan prišel zdravnik, je našel ob vzglavju malega Françoisa klovna bledega obraza, kako sedi in neprestano zbija šale in vtiem ko meša čaj, govori:

»Veš, mali moj François, če ne boš pil, Bum-Bum ne bo nikdar več prišel k tebi.«

In otrok je pil.

»Kajne, da je dobro?«

»Zelo dobro, Bum-Bum, hvala.«

Oče in mati sta jokala, s toda tokrat od veselja.

In dokler ni mali François docela ozdravel, se je vsak dan ustavil avto pred delavčevim stanovanjem v Opatjski ulici. Iz njega je stopil mož v plašču z zavijanim ovratnikom, pod plaščem pa je bil oblečen kakor za nastop v cirkusu.

»Koliko sem vam dolžan, gospod?« je vprašal naposled oče klovna, ko je bil otrok že zdrav. »Nekaj sem vam pač dolžan.«

Klov, dobrega srea, kakor je bil, je iztegnil krepke roke in odgovoril srečnima roditeljema:

»Samo roke si stisnimo, pa so vsi računi poravnani.«

In preden je odšel, je še poljubil otroka na obe, zdaj že lepo rdeči lici.

Jules Claretie

Mati miš

Tisto jutro mati Miš

ustala je že zgodaj:

»Slišiš, stari! Zdaj smrčiš kot pijani zlodej!

A sinoči si dejal,

da se danes boš povabil

strice, tetke iz daljav —

čuj, na dedka ne pozabi:

On stanuje v ulici

Plašnega junaka.

Telefon je: tri krat tri.

Ne pozabi na nečaka!

Ta se je preselil v klet,

ker je zgubil stanovanje.

Telefon je: pet krat pet,

cesta »Tih domovanje«.

Čakaj, stari, in še to:

(Kje so tvoje praznje hlače?)

Vzel boš tole torbico

za piškote in kolače.

No, mar boš že zavozljal

(Joj, le kakšen si!) kravato?

V tole vrečo pa boš dal

motovilec in solato.

O, pa kje si pustil spet

ta nahrbtnik svoj preklican?

Pri sosedu: luknja pet,

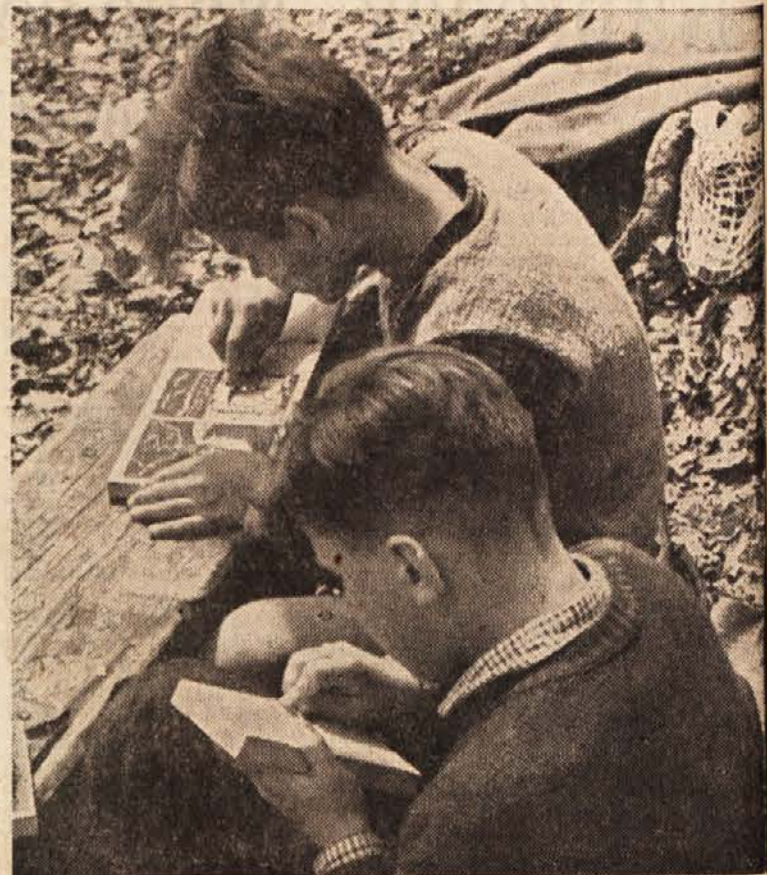
si izposodi steklenico.

In še tole v ta zaboj!...
mati Miš je govorila.

Oče Miš, ubogi moj!

To se družba bo gostila.

Dane Zajc

Prijatelja rezljata

NA IZLETU

Kaj je smešnega?

Nekega dne je lisici trda predla. Med trsjem je naletela na samega tigr. Oblila jo je smrtna zona in pred očmi ji je zamigljalo, tako da je zdaj videla dva tigra in zdajci tri. Ko pa je opazila, da se tiger pripravlja na skok, jo je vendar

Tiger se je začudil in skoraj užaljeno vprašal:

»Kaj pa je smešnega?«

»Ti si smešen, nesrečnež,« je odgovorila lisica ter zadrževala smeh.

»Jaz? Kaj pa je na meni takega?«

obšla srečna misel in dejala si je sama pri sebi:

»To je moj zadnji trenutek, če ne prevarim tega marogastega požeruh!«

In naredila se je, kot da se trese od smeha in ne od strahu:

»He, he, he, hi, hi!«

»Vidiš,« je razlagala lisica — »ti, ubože, misliš, da me boš zdajje požrl. To se mi zdi tako neumno, da ne morem zadržati smeha. Glej — tebe se sploh nihče več ne boji, pač pa jih je strah mene. Vsi se me boje, tudi človek, hi, hi, hi!«

Tiger se je zamislil: »Morda pa je to res! Morda bi bilo nevarno spraviti se na lisico.«

»Vidim, da te preganjajo dvojni,« je klepetala lisica. »Pa pojdi z menoj! Če se me res ljudje ne bodo prestrašili, me lahko pogoltniš s kostmi vred.«

Tiger je bil za to in odpravila sta se. Šla sta k cesti, po kateri so kmetje hodili v mesto.

»Zdaj pa hodi tik za menoj!« je vzkliknila zvitoropka ter stekla v gosto, visoko travo. Tiger ji je z velikimi skoki sledil. Ko so ga ljudje zagledali, so v strahu pometali vse od sebe ter se razbežali.

Tedaj se je lisica oglasila iz trave, ki jo je povsem pokrila, in rekla tigru:

»Si videl? Le košček svojega repa sem jim pokazala in že sem jih pognala v beg. Tebe, marogez, pa še pogledal ni nobeden.«

Neumni tiger je od sramu povsili rep in odracal je nazaj med trsje.

Zvitoropka pa se je zdaj res lahko smejala. In njen trebušček se je tresel od resničnega smeha in ne od strahu.

ZA BISTRE GLAVE

Mati je poslala sina po vodo in mu je dala dva vrča, trilitrskega in petlitrškega. Preden je šel, mu je rekla, da potrebuje točno dva litra vode in da je ne sme prinesiti ne več ne manj ko sedem litrov. Prepovedala mu je tudi, da bi uporabljal kako drugo posodo, razen tistih dveh, ki mu jih je dala.

Sin je šel k studentu, malo je ob njem poselel, pa se je končno spomnil, kako lahko dobro opravi naročilo. In res je prinesel materji točno sedem litrov

vode in je uporabil samo vrča, ki mu jih je dala, preden je šel.

Če niste pogodili, kako je to opravil, preberite: najprej je napolnil petlitrski vrč, iz njega je nato zlij vodo v trilitrškega. Ko je le-tega napolnil, je ostalo v petlitrškem loncu še dva litra vode. Iz trilitrškega lonca je zlij vodo in nalil vanjo preostala dva litra vode iz petlitrškega vrča.

Petlitrškega je pa še enkrat napolnil in tako nesel domov točno sedem litrov vode.

UGANKE

Vsak dan se rodi in umre. Rodi se veliko in ni mu videti konca. Čim bolj postaja staro in močnejše, tem bolj je kratko. Kadar je najmočnejše, takrat je najkrajše. Pod starost spet raste in pred koncem se spet raztegne v nedogled. Uganite, kaj je to! (Senca zjutraj, opoldne in zvečer)

Najprej sem Nemka, nato pa Jugoslovanka. Potem sem spet z ene strani Jugoslovanka, z druge pa Romunka, nato pa Bolgarka in Romunka. Povejte mi sedaj, kdo sem? (Reka Donava)

MARLJIV UCENEC

Oče: Kaj delaš v šoli, Jurček? Jurček: Čakam, da je konec pouka.

res škoda, da nisi mogla iti z nami, ko tako lepo pojšeš.

»Veš kaj, Majda, ne draži me. Predobro veš, kako mi je žal, da nisem šla, pa mi je še to venomer ponavljajš. Povem ti, da grem prihodnjic z vami, pa če bi tudi...«

»Ne prenašli se, zdravje je prvo. Boš že se prišla do izleta. Toda, ga ti povem naprej. Kakor bi mignil, smo bili na mestu. Vlak se je ustavil, usuli smo se iz njega in odkorakali najprej lepo urejeno skozi vas. Potem, ko se je pot začela viti med polji proti Krimu, smo se malo razširili. Globoko smo vdihavali čist, jutranji zrak. Torbice na ramah nam niso delale preglavic. Še čutili nismo, da kaj nosimo, tako lahko smo stopali in pot je kar minevala pod nogami.«

»Lepo je moralo biti. Vidiš, jaz pa sem v tem času bila doma in le v mislih z vami.«

»Kar naprej jadikuješ, poslušaj me vendar, da si boš vsaj lahko predstavljala, kako smo se imeli. Veš, kmalu sta nas zrak in hoja zlačnila, da smo pridno segli po malici. Saj pa smo tudi že bili pod vznožjem in obetala se nam je pot navkreber. Če smo dotlej zapeli kakšno poskočno, smo potem utihnili. Se pogovarjali se nismo, kajti

hoja v breg ni karsibodi, posebno pa še za nevajene noge.«

»Kako nevajene,« se je vtaknila Nada, »saj vendar čez zimo nismo sedeli za pečjo in dovolj smo se nahodili.«

»To imaš prav,« je pritrčila Majda prijateljici, »ampak takega napora pa le ni bilo treba prenašati kot je takale hoja navkreber in še z oprtnikom na ramah.«

»Ali je že lepo zeleno v tistih krimskih gozdovih?« je želela vedeti Nada. In zdela se ji je, kakor da bi tisti hip zavela sem proti šolskemu dvorišču sveža pomladna sapa. Globoko je vdihnila in se ozrla po Majdi.

»Zeleno je in vse tako opojno diši,« je odvrnila Majda in se zadržala v daljavo proti Krimu.

»Od daleč jo je pozdravljaj s svojim vrhom Krim in kakor da bi šlašala žumenje njegovih gozdov, ki pripovedujejo o velikem boju za svobodo, je Majda utihnila. Obe z Nado sta se v mislih ustavili ob gomili padlega partizana, ki počiva v objemu zelene gozda. Pomudili sta se pri njem, kakor so ga tistega pomladnega dne pozdravili otroci, ko so bili na svojem prvem pomladanskem izletu.«

V. N.

Pismo bratu

Tu ti, brat moj, pišem pismo belo. Vem, nikoli ne bo prispelo do tebe. Ob grobu posedam in gledam, kako cipresa nad njim svoj vrh maje.

In je z menoj uriskala vas, kot konoplja sem rasel jaz in rasta je borba in divgal se je boj. Tudi ti si odšel takrat, brat moj!

Dobro pomnim noč, ko sem se postavil šepetajoč ti otroške besede: »Pridi kmalu, pomlad bo prišla in spet bo uriskala vas usa.«

Pa je prišel tisti boj, bil si s tovariši v njem, brat moj.

In zdaj že v deseto novo pomlad piskajo niščali, v deseto od takrat, ko za vasjo, tovariši, ste pali!

B. T.

Reševali smo čebelice

Toplo pomladansko sonce je predramilo prve metuljičke citrončke in čmrlje. Veselo so obletavali prve pomladanske cvetlice. V čebelnjakih je zasumelo. Iz panjev so prilazle čebelice in se grele na soncu. Nekaj jih je zletelo na cvetje, nekaj pa se jih je podalo še dalje v pomladni svet.

Čebelice so letele čez reko. Mnoge so omagale na svojem prvem pomladanskem poletu. Popadale so v vodo. Stali smo na bregu. Valovi so nosili čebelice, ki so popadale v vodo. Nekatere je voda zanašala k bregu. Sklonil sem se in sem jih ne kaj zajel z rokami. Drobna, premrla telesca so nepremično ležala na mokri dlani. Dihnil sem vanje, da bi jih s toplim dihom ogrel. Kmalu so se postavile na svoje drobne nožice. Čebelice so spet oživele! Pričele so lesti po dlani in prstih. Ko so prišle do konca prstov, so skušale vzleteti. Pa še ni šlo! Potem so le odletele druga za drugo. Tisti popol-

dan smo rešili iz vode še dosti drugih čebelic.

Vladimir Vrbovsek, učenec Ljubljana

Naslednji

Japonski otroci bi radi postali vaši prijatelji

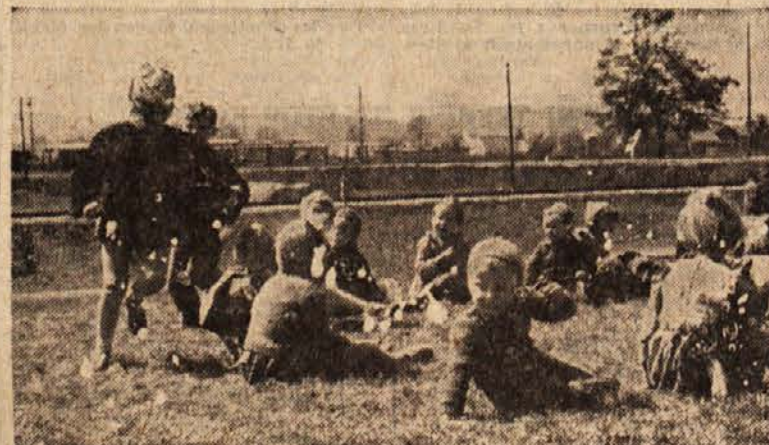
Otroci, to sličico in še več drugih, cel album, so poslali japonski šolarji iz Shiga — Prefektura slovenskim podmladkarjem, Rdečega križa.

»Dragi prijatelji!« je napisal v angleščini na začetku albuma njihov učitelj: »Vsi moji učenci so veseli, da vam lahko podarijo to delo, vam, ki ste tisoče milj daleč.«

Upamo, da bo ta album izpolnil važno poslanstvo in utrdil prijateljske vezi med vami in nami.«

Mamour Mitsuya, učitelj Koto Junior High School, Echi-gun, Shiga-Ken, Japan

Da, cel album so poslali japonski šolarji. Vanj so spretni risarji narisali in nalepili sličice posameznih prizorov iz življenja japonskih otrok. Eno teh slik objavljamo. Prikaže prav tiste šolarje, ki so poslali album, na izletu. Takih slik je v albumu še več. Japonski otroci si seveda želijo, da bi jim tudi otroci kake slovenske šole poslali bodisi album, ali pa, da bi jim vsaj pisali, kako žive, kako se uče, kaj delajo.

Kdo bo sedaj na vrsti?

DNEVNE NOVICE

Svet za prosveto in kulturo okraja Celje opozarja vse dijake gimnazij in strokovnih sol ter študente visokih sol, stanujoče na območju okraja Celje, ki želijo prejemati štipendije, da vložijo pravilno opremljene prošnje preko občinskih ljudskih odborov na OLO Celje, Svet za prosveto in kulturo. Natančna navodila dobijo prosilci pri svojih občinah.

Ustanovna skupščina novega AMD Ljubljana bo v četrtek, dne 22. aprila ob 19 v dvoranu Narodne banke, Cankarjeva 18. Pred skupščino bo programna volnja po mestu. Zbirališče udeležencev z vozili bo na Restljevih cestah pred MK ZKS ob 17. Vse člane dosedanjih društev in krožkov, ki se bodo združili v novo društvo, vabimo na skupščino in propagandno voljno. — Inicijativni odbor.

Razstava francoske medicinske šole, ki jo prireja Francoski inštitut v Zagrebu in Slovensko zdravniško društvo, bo v Narodni in uni-versitetni knjižnici od 22. aprila do 8. maja, ob delavnikih od 10-12 in od 17-19, v nedeljo od 10-13. Vstop prost.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bo na strokovnem sestanku v petek, 23. aprila ob 20 v običajnem prostoru predaval tov. Snid. »Kritika Hallerjeve centripetale«. V soboto bo ob 7.15 seminar za laboratorijsko petrologijo (Kaličič, Pečenko), ob 9 bo nadaljevanje seminarjev iz konzervativne in parodontologije (doc. dr. Logar, doc. dr. Brečić).

Bad Kiss ingen. Za 10. obletnico se zbiramo interniranci v nedeljo, dne 22. maja. Javite se v trgovini »Jugoton«, Copova 40, Ljubljana.

Stomatološka sekcija SZD vabi na strokovni sestanek v soboto, 24. aprila 1954 ob 11 v predavalnici Stomatološke klinike v Ljubljani. Na programu so referati prof. dr. Franca Čeloščnika: Novosti iz Züricha, in doc. dr. Brečića: Referat iz tuje literature.

Rezervni oficirji terena »Oskar Kovčič« (Stara Ljubljana, Prule, Rakovnik, Krim!) v četrtek, 22. aprila ob 17 redni sestanek s predavanjem v dvoranu na Starem trgu 34.

Izletniške vožnje. Avtobusni promet Celje izvršuje skupinske izletniške prevoze z avtobusi po naročilu. Za posebne vožnje priznavamo komercialni popust. Za delavski praznik dne 1. in 2. maja pohitite z naročili. Informacije: Celje, Titov trg 3, tel. št. 23-64.

MOTOX je moderno sredstvo za uničevanje moljev. Zanesljiv, praktičen in ne smrdi samo MOTOX!

gleškega jezika — 18.00 Iz Straussovih operet — 18.25 Glasbeni razgledi — 18.40 Pomladne pesmi poje mezzosopranistka Drakler Sonja, pri klavirju Marjan Vodopivec — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Radijska igra: Josip Jurčič: Deseti brat — 21.00 Večerni orkestralni spored — 22.15 Igra plesni orkester Radia Zagreb pod vodstvom Milivoja Koeberja, poje Ivo Robić — 22.35—23.00 Moderni plesni orkestri: Les Broun.

23.00—24.00 Oddaja za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza vas vabi na zanimivo predavanje s področja filmske ustvarjalnosti: »Kako nastane film«. Predavatelj režiser Fr. Stiglic. Predavanje bo ilustrirano z dokumentarnim materialom in bo v četrtek, 22. aprila ob 20 v prirodoslovni dvoranu Univerze (vhod iz Gosposke ulice).

Zdravstvena sekcija rezervnih oficirjev prireja 22. aprila ob 17 v gornji dvoranu Doma JLA predavanje o sanitarni službi v polku. Za vse sanitetske oficirje obvezno, ostali vabljeni.

RADIO KOPER

Dnevni spored za sredo, 21. aprila

11.00 Solska ura: Kako je nastal človek — 12.45 Laha in zabavna glasba — 14.30 Od Triglavu do Jadrana — 14.40 Veselo s kmečkim triom — 17.30 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije — 18.15 Za vsakogar nekaj — 21.00 S knjižne police: Pravljični svet Shakespeara — 21.30 Poje plesni zbor »Svobode« pod vodstvom Vladimirja Lovca — 22.00 Melodije iz dunajskih operet.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, 21. aprila 1954: lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.

RADIO

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30—7.55 Domače pesmi za razvedrilo — 7.55—9.00 Obvestila in objave — 9.00—9.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo — 9.15—9.20 Za naše gospodinjice — 9.20—9.30 Zabavna glasba — 9.30—9.40 Poročila — 9.40 do 9.00 Za dobro voljo — 12.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

DANES IN JUTRI

KONCERTI

Simfonični koncert jugoslovanske glasbe, ki ga izvaja orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Jakova Cipcija, bo v petek, 23. aprila ob 20.15 v Unionu. Kot solista sodelujeta Primož Ramovš, klavir, in Miha Gunzec, klarinet. Vstopnice so v Filharmoniji.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Sreda, 21. aprila ob 20: Cankar: »Hlapci«. Gostovanje Ljubice Zorčič in Franja Novakovića, članov Narodnega pozorišča iz Beograda. Izven in za podoželje.

Četrtek, 22. aprila ob 20: Gorki: »Vasa Zelezovna«. Zaključena predstava za ZSJ. (Rašela — Ančka Levjarjeva Natalija — Vika Grilova).

Petek, 23. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma red E.

Sobota, 24. aprila ob 20: Miller: »Smrt trgovskega potnika«. Izven in za podoželje.

Nedelja, 25. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Izven in za podoželje.

OPERA

Sreda, 21. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zajubljen v tri oranže«. Abonma red A.

Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Svara: »Prešernova«. Abonma red G.

Petek, 23. aprila ob 15.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma red Petek popoldanski.

Sobota, 24. aprila ob 19.30: Baletni večer. Abonma red K.

Nedelja, 25. aprila ob 19.30: Foerster: »Gorenjski slavček«. Delno zaključena predstava za udeležence I. jugoslovanske razstave vin in za goste Ljubljanskega velesejma.

Umrlji so v Ljubljani

Kos Miroslav, absolvent tehnične visoke šole. Pogreb bo v sredo ob 15 na Zalah.

Cernič Ivan, delovodja pri Megradu. Pogreb bo v sredo ob 16 na Zalah.

JULIJANA EILETZ

ROJ. STELE
vdova po višjem p. t. t.
kontrolorju

Na poslednji poti jo sprejmemo v četrtek, 22. t. m. ob 15. Izpred mriške veže v Slovenjem Gradcu.

Hči Lidvina por. Mrovljč, sin Rafael Alec z vnučko Majo, snaha Milena zet Slavko, brat Jurij Stele, družine Eiletz, Mrovljč, Jerab, Končar, Stele, Zorko in drugo sorodstvo.

Slovenj Gradec, Ljubljana, Ilirska Bistrica, Zalog, Ljubljana-Polje, Nasova.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 21. aprila

Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinjice — 12.00 Laha glasba — 12.20 Nasveti za dom — 12.30 Opoldanski koncert — 13.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 14.05 Za pionirje — 14.05 Od melodije do melodije — vmes od 14.40—14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Solska ura za višjo stopnjo: Velika pot, radijska igra (ponovitev) — 16.00 Koncert po želja — 17.10 Pesmi iz Slov. Benečije poje Ljubljanski vokalni oktet, vmes igra harmoniko Slavko Avenik — 17.45 89. lekcija tečaja an-

Raznašalko

za raznašanje našega lista v zgodnjih jutranjih urah v Šiški sprejme

UPRAVA »LJUĐSKA PRAVICA-BORBE«, Ljubljana

»SVOBODNI GOZDOVI«

Kdor je prebral mladinsko povest Iva Zornana »Iz obroča«, ki jo je izdala Prešernova družba letos, bo prav gotovo težko pričakoval povest

ČLANE VPISUJEJO DO 10. MAJA POVERJENIKI PREŠERNOVE DRUŽBE, VSE KNJIGARNE IN UPRAVA PREŠERNOVE DRUŽBE, LJUBLJANA, ULICA TONETA TOMŠIČA 9.

mesto direktorja

Gostinskega podjetja »Hotel Beograd«, Slovenska Bistrica

Pogoj: kvalificiran gostinski delavec z najmanj 10-letno prakso.

Ponudbi je treba priložiti strokovni in osebni življenjepis, dokazilo o šolski in strokovni izobrazbi in dokazilo o poteku dosedanje zaposlitve.

Ponudbo je treba vložiti najkasneje do 1. maja 1954 pri tajništvu OLO Maribor-okolica, Maripor, Partizanska 14.

Komisijski razpis

Komisijski razpis mesta direktorja Gostinskega podjetja »Hotel Beograd«, Slov. Bistrica, razpisuje v smislu 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti (Uradni list FLRJ št. 51/53)

Možu je kri zalila obraz

Bal sem se, da ga bo zadela kap. »Da se mi pri prič poberete od tod, malopridnež!« je zakričal z glasom pristnega kasarnskega dvorišča. »Nad mestnim imetjem ste se spozabilll! Aretirati vas dam!«

Medtem sem bil natrgal že dovolj španskega bezga. »No, če je tako, me pa kar ujemi, očka!« sem pozval strica, preskočil ograjo in izginil.

Pred Patino hišo sem še enkrat pregledal svojo obleko. Potem sem odšel po stopnicah in se ozrl. Hiša je bila nova in moderno zgrajena; kričeče nasprotje moje sijajne barake. Stopnice so bile pokrite z rdečo preprogo; tudi tega pri mamki Zalewski ni bilo. Da o dvigalu sploh ne govorim.

Pat je stanovala v drugem nadstropju. Na vratih je bila pritrjena samozavestna medeninasta tablica: Egbert pl. Hake, podpolkovnik. Dolgo sem buljil v njo. Nehote sem si popravlil ovratnico, preden sem pozvonil.

Dekle z belo čepico in ko sneg belim predpasnikom mi je odprlo; — z našo prikurjeno škilasto Frido je niti primerjati ne bi mogel. Iznemada mi je postalo tesno pri srcu. »Gospod Lohkamp?« je vprašala.

Prikimal sem.

Odvedla me je skozi majhno predverje, potem pa je odprla vrata bližnje sobe. Ne bil bi posebno presenečen, če bi zagledal v sobi najprej podpolkovnika Egberta pl. Hakeja v vojaški uniformi in če bi me bil zasiljal, — tako dostojanstveno so vplivale name slike več s celo vrsto odlikovanj okrašenih generalov, zročih mrko raz stene prednje sobe za menoj kot civilistom.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«.

UDARNIK: Ameriški film: »Skrivnostna cesta«.

POBREŽJE: Ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebrnem potoku«.

STUDENTI: Ameriški film: »Nevidni človek«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE: Sreda, 21. aprila ob 19.30: Massenot: »Werther«. Red C. Gostovanje R. Franca.

Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Red LMS-2.

Petek, 23. aprila ob 15: Čajkovski: »Labodje jezero«. Sola TAM.

Umetnostna galerija, Strossmayerjeva ulica 1: Razstava beogradske skupine »Samostalni« — olja, grafika in plastika. — Razstava je odprta dnevno od 9—16 v času od 11. do 23. aprila. Prijave za ekskurzije pošljite na tel. št. 25-45. Vodstvo na razstavi zagotovljeno.

uspešno sredstvo proti moljem. Zato zahtevajte samo PeTaLin

BOLNIŠNICA V PTUJU

razpisuje mesto zdravnika specializanta za internista.

Rok za vlaganje prošenj je 15. maj — na ravnateljstvo bolnišnice v Ptuj.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški film
»OSEBNA ZADEVA«
V glavnih vlogah: Gene Tierney, Glynis Johns in Leo Genn.

Tednik — Predstava ob 16. uri
Prodaja vstopnic od 14. dalje

Jugoslovanska kinoteka predvaja ob 18. in 20. fran. film: »Heroski Kermes«. Predprodaja vstopnic od 12 dalje v kino »Union«.

KINO »KOMUNAR«: Angl. film: »Osebná zadeva«. Tednik: Filmske novosti št. 16.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Slov. film: »Kekec«. Tednik. Predstavi ob 17 in 19. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 16 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Glej tička«. Tednik: »Boj proti morilcem«. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«: Ameriški film: »Moč orožja«. Tednik: Filmske novosti št. 16.

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Meh. film: »Soledadin šal«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: Ameriški film: »Zig preteklosti«. Predstavi ob 18 in 20.

PTUJ: Ameriški film: »Na nebu ni cest«. Tednik: »Rešilne kapljice«.

KINO »SLOGA«

Premiera italijanskega filma
»Miri med oljkami«
V glavnih vlogah Lucia Bose in Raf Vallone

Tednik Predstave ob 15, 17, 19 in 21. ur. Ob 10 matineja Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

GRADBENO PCDJETJE »PUT«, SARAJEVO

BENTBAŠA 15

Za svoja gradbišča v Rami in Sarajevu potrebujemo:

predorskega poslovodjo minerja, več zidarjev za zidanje s kamnom, več kvalificiranih delavcev

Zasluzek in terenski dodatek po tarifnem pravilniku. — Stanovanje in hrana zagotovljena. — Pojasnila daje gornji naslov ali gradbišče Rama.

1913

KUPIMO OSEBNI AVTOMOBIL

v brezhibnem stanju, s čim manj prevoženimi kilometri, evropske znamke (po možnosti »Mercedes«), za štiri osebe, s precejšnjim prostorom za prtljago v zadnjem delu, sposoben zlasti za terensko službo.

Ponudbe s ceno in opisom pošljite na naslov: »SKOLSKA KNJIGA«, Zagreb, Prilaz JNA št. 2, poštni predal 72, telefon 23-050 in 23-198.

660

Prodamo:

Dvoosni gnetilec
vsečina 0,8 m³, dvojni plašč za gretje ali hlajenje, duplikator, uporaben predvsem za kemično industrijo. V zelo dobrem stanju

Istosmerni generator
napetost 40 V, učinek 10 kW

Parni kotel
lokomobilni, kurilna površina 85 m², pritisak 14 atm., s predgrevačem in čistilcem vode. Nov, še ni montiran

Elektromotor
22 kW, 380 V, 2950 o/min., nov

Dva tovorna avtomobila
znamki Bianchi in Büssing, 3-tonska, rabljena

Ponudbe pošljite upravi »Borbe« pod števil. 1310.

TRIE

tovariši

ROMAN 54

11

Napotil sem se k Pat. Bilo je prvokrat, da sem jo obiskal. Dottie je zmeraj ona hodila k meni ali pa sem prišel ponjo in sva šla kam na sprehod. Zmeraj pa je bilo tako, kakor da je bila pri meni samo na obisku. Zdaj pa sem hotel vedeti o njej več. Hotel sem vedeti, kako živi.

V glavo mi je šinila misel, da bi ji lahko prinesel rož. To ni bilo težko; v mestnih nasadih za zabaviščem so bujno cvele. Preskočil sem ograjo in jel trgati beli španski bezeg.

»Kaj pa počenate tu?« je iznemada zadonel osoren glas. Dvignil sem pogled. Mož burgundskega obraza in zavihanih brkov me je ogorčeno gledal. Ni bil policaj, ne čuvaj. Bil je upokojen višji oficir, to sem takoj spoznal.

»To vendar ni težko ugotoviti,« sem mu odgovoril vljudno.

»Španski bezeg trgam.«

Možu je moj odgovor za hip zaprl sapo. »Mar ne veste, da so to mestni nasadi?«

Zasmejal sem se. »Seveda vem. Ali pa ste morda mislili, da imam tole tuj za Kanarske otoke?«

E. M. REMARQUE

Možu je kri zalila obraz. Bal sem se, da ga bo zadela kap. »Da se mi pri prič poberete od tod, malopridnež!« je zakričal z glasom pristnega kasarnskega dvorišča. »Nad mestnim imetjem ste se spozabilll! Aretirati vas dam!«

Medtem sem bil natrgal že dovolj španskega bezga. »No, če je tako, me pa kar ujemi, očka!« sem pozval strica, preskočil ograjo in izginil.

Pred Patino hišo sem še enkrat pregledal svojo obleko. Potem sem odšel po stopnicah in se ozrl. Hiša je bila nova in moderno zgrajena; kričeče nasprotje moje sijajne barake. Stopnice so bile pokrite z rdečo preprogo; tudi tega pri mamki Zalewski ni bilo. Da o dvigalu sploh ne govorim.

Pat je stanovala v drugem nadstropju. Na vratih je bila pritrjena samozavestna medeninasta tablica: Egbert pl. Hake, podpolkovnik. Dolgo sem buljil v njo. Nehote sem si popravlil ovratnico, preden sem pozvonil.

Dekle z belo čepico in ko sneg belim predpasnikom mi je odprlo; — z našo prikurjeno škilasto Frido je niti primerjati ne bi mogel. Iznemada mi je postalo tesno pri srcu. »Gospod Lohkamp?« je vprašala.

Prikimal sem.

Odvedla me je skozi majhno predverje, potem pa je odprla vrata bližnje sobe. Ne bil bi posebno presenečen, če bi zagledal v sobi najprej podpolkovnika Egberta pl. Hakeja v vojaški uniformi in če bi me bil zasiljal, — tako dostojanstveno so vplivale name slike več s celo vrsto odlikovanj okrašenih generalov, zročih mrko raz stene prednje sobe za menoj kot civilistom.

Toda že mi je prišla lepih, dolgih korakov naproti Pat in soba

se je iznemada spremenila v otok toplote in vedrosti. Zaprl sem vrata in jo najprej previdno privil k sebi. Potem sem ji izročil šopek nakradenega španskega bezga. »Na,« sem dejal. »S pozdravom od mestne uprave!«

Postavila je vejice v veliko, svetlo lončeno vazo, stoječo na tleh pri oknu. Medtem sem se oziral po njeni sobi. Mehke motne barve, malo starinskega, lepega pohištva, temnomodra preproga, zavese pastelnih barv, udobni nizki stolčki, tapcirani z obledelim žametom. — »Moj bog, le kako si našla takšno sobo, Pat?« sem dejal. »Ljudje navadno postavljajo v sobe, ki jih oddajajo v najem, staro, nerabno pohištvo in darila za rojstni dan, o katerih ne vedo, kam bi z njimi.«

Previdno je potisnila vazo s cvetjem k steni. Videl sem njen ozki, upognjeni vrat, ravna ramena in nekoliko pretanke roke. Podobna je bila otroku, ko je klečala, otroku, ki ga je treba ščititi. Njene kretnje pa so bile kretnje vitke živali, in ko se je potem zravnala, ni več bila otrok; v njenih očeh in na njenih ustih je bilo spet nekaj tistega vprašujočega pričakovanja in tiste skrivnosti, ki me je begala in o kateri sem mislil, da je ni več na tem klavnem svetu.

Objel sem jo čez rame. Lepo je bilo čutiti jo takole. »Vse to je moje, Robby. To je bilo prej stanovanje moje matere. Po njeni smrti sem ga oddala v najem, zase pa sem obdržala dve sobi.«

»Torej je stanovanje tvoje?« sem vprašal olajšano. »In podpolkovnik Egbert pl. Hake samo stanuje pri tebi kot podnajemnik?«

IZ OSNUTKA DRUŽBENEGA PLANA GORISKEGA OKRAJA ZA LETO 1954

Leto pomembnih uspehov v gospodarstvu

Lani je industrijska proizvodnja narasla v primerjavi z letom 1952 za 14 odstotkov

Nova Gorica, 20. aprila

V razvoju gospodarstva so lani v goriskem okraju napravili velik korak naprej. Uspehi, ki so bili doseženi v posameznih gospodarskih panogah, se spričo naglega povečanja števila prebivalstva ne zrcalijo toliko v porastu vrednosti skupnega družbenega proizvoda in povečanju narodnega dohodka, kot v povečanju industrijske proizvodnje. Le-ta je lani napram letu 1952 narasla za 14 odstotkov, vtem ko se je produktivnost dela v istem času dvignila za 11 odstotkov. Proizvodnja je na primer v industriji gradbenega materiala narasla za 50 odstotkov, industriji usnja in obutve za 45 odstotkov, kovinski industriji za 40 odstotkov, tekstilni industriji za 20 odstotkov itd. Na povečanje proizvodnje je deloma vplivalo povečanje števila zaposlenih za 284, boljša organizacija dela, zlasti v usnjarski industriji ter zgraditev novih obratov. Nazadovala pa je proizvodnja električne energije za 13 odstotkov, zaradi pomanjkanja vode v živilski industriji za 25 odstotkov ter industriji cementa in azbestocementnih proizvodov za 22 odstotkov, česar so krive lanske letne razmere v cementarni Anhovo.

Kmetijskih pridelkov je bilo lani v primerjavi z letom 1952 manj za 2,4 odstotka. Na padec so razen ostalih čimteljev (suša itd.) vplivali mraz v lanskem maju, peronospora ter štirikratna toča, ki je zlasti prizadela vinogradništvo. Samo vina so na primer lani pridelali 300 vagonov manj kot druga leta.

Skupna vrednost investicijskih del za prosveto, zdravstvo ter komunalne naprave je znašala več kot 132 milijonov din, investicijskih del v gospodarstvu pa približno 456 milijonov din.

Izvoz je lani v primeri z letom 1952 narasel kar za 104 odstotke. Celotna vrednost izvoza je dosegla vsoto 1 milijarde 56 milijonov din. Vtem, ko je v zunanji trgovini zavzemal še leta 1952 izvoz sadja in kmetijskih proizvodov prvo mesto, se je njegova struktura lani občutno spremenila v korist industrijskega blaga, katerega so izvozili 45 odstotkov več kot leta 1952. Računajo, da se bo letos struktura izvoza še bolj spremenila v korist industrije.

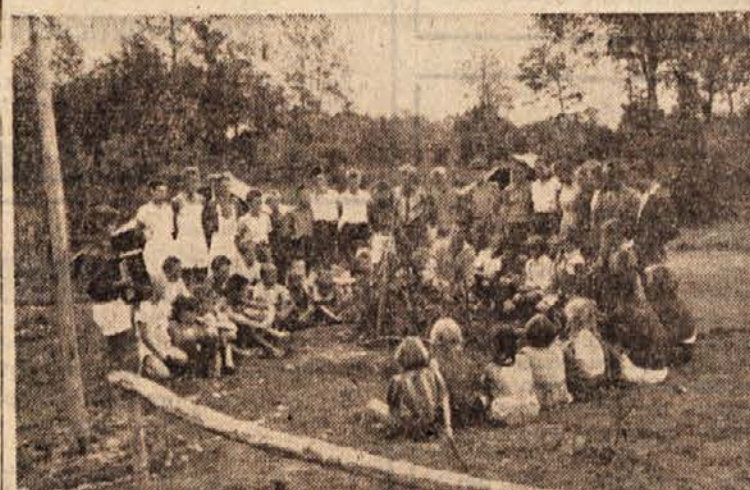
Z razširitvijo nekaterih tovarn, smotnejšim izkoriščanjem obstoječih zmogljivosti, boljšo organizacijo dela ter s kreditiranjem gospodarsko najbolj utemeljenih investicij bi letos povečali industrijsko proizvodnjo za 15 odstotkov, produktivnost dela za 6 odstotkov ter zaposlili 515 novih delavcev. Zlasti bi narasla proizvodnja v tekstilni in živilski industriji. Letos nameravajo pro-

dati v tujino približno 70 odstotkov več industrijskega blaga kot lani.

Kmetijski pridelki bodo letos predvidoma narasli za 13 odstotkov in bodo dosegli vrednost okoli 1 milijarde in 411 milijonov din. Spričo tega, da so lani in zlasti leta 1952 porabili v kmetijstvu ogromne količine umetnih gnojil, sortiranih semen, izboljšali plemensko stanje živine itd., računajo, da bodo dosegli letos v posameznih kulturah znatno večje donose kot prejšnja leta.

Bivši internanci, pregnanci in izseljenci so se sestali

Na Jesenicah živi približno 1000 bivših internancev, pregnancev in izseljencev, ki so jih nemški nacisti med drugo svetovno vojno pregnali z njihovih domov in jih zaprli po raznih nemških taboriščih ter razkropili po Srbiji in Hrvaškem. Da ne bi pozabili gorja in zločinov, ki so jih morali doživljati pod peto nacističnega škornja, se pregnanci že nekaj let po vojni zbirajo na skupnih zborovanjih. Tako so se zbrali minulo soboto zvečer v domu Svobode.

Taborniki so nosili dračje na taborni ogenj

Bodo »Srebrni krti« letos bolje delali?

Zdelo se je, da v Idriji ni tabornikov, saj že vse leto ni bilo slišati o njih. »Srebrni krti« so menda spali. Sedaj je pa že pomlad in topli dnevi spet vabijo na plan. »Srebrni krti« so se res prebudili in prve dni aprila sklicali letni občni zbor. Tovariš Logar, tajnik starešinskega sveta, je na kratko opisal delo v minulem letu. Taborniki so samo delno izvršili svoje naloge. Taborniki so na Visokem, v Mejci, Tolminu in na Okroglicah. Vendar pa so se na

Okroglicah pojavili prvi znaki nezaznavanja med člani »Srebrnih krtov«. In počasi se je jelo število članov manjšati, organizacija pa je prenehala delati. Za bodoče bi bilo treba, da bi člani novega starešinskega sveta združili gimnazijsko, rudarsko in mestno mladino ter pionirje osnovne šole v en rod tabornikov, tako bodo vsi skupaj izvrševali naloge. Na občnem zboru so taborniki naredili načrt, ki ga bodo prav gotovo tudi izpolnili.

Mladina krškega okraja bo proslavila rojstni dan maršala Tita

Na plenumu Okrajnega komiteja LMS za okraj Krško so razpravljali o delu osnovnih mladinskih organizacij, ki so sicer napredovale v primeri z lanskim letom, vendar pa še vedno niso dovolj politično delovale. Zato bodo zdaj organizirali krajše seminarje in razne občinske mladinske praznike ter festivale. Posebno ob mladinskih praznikih in festivalih so spoznali, da je mogoče ob pripravah nanje pridobiti še neorganizirano mladino.

Na plenumu so med drugim razpravljali tudi o tem, kako bodo osnovne organizacije ljudske mladine proslavile rojstni dan maršala Tita — 25. maj. Ob tej priložnosti bodo imeli razne mladinske prireditve, izlete, konference in podobno.

Sklenili so tudi, da bodo že sedaj pričeli agitirati, naj se čim več mladine udeleži velikega zborovanja »Stajerska v borbi«. Skušali bodo tudi zbrati sredstva, da bo lahko mladina šla na veliki mladinski slovensko-hrvatski festival v Koper.

SPOMIN NANJE ne bo nikoli zbledel

V Radvanju bodo postavili spomenik in spominsko ploščo talcem, ki so jih tamkaj postrelili Nemci

Aprila 1945 leta, ko so se Nemci že umikali iz naših krajev, so izpraznili jetnišnico in kaznilnico v Mariboru, kjer so imeli zaprte talce. V nekaj dneh so jih odpeljali približno 200 na radvanjsko strelišče pod vznožjem Pohorja, kjer so jih postrelili. Točnega števila ustreljenih ni bilo mogoče ugotoviti, ker niso našli spiskov, niti ljudi, ki so imeli pregled nad ustreljavami. Julija leta 1945 so ustreljene talce izkopavali, vendar so jih izkopali le približno 80. Več jih niso mogli najti, ker jih Nemci niso pokopavali v jame, temveč so jih postavili na rob lijakov, ki so jih naredile eksplozije bomb, in jih tamkaj postrelili. Nato so robove lijakov minirali, da je zemlja zasula mrtva trupla, množico mrličev pa so eksplozije raztrgale in njihove ostanke pomešale z zemljo. Število postreljenih talcev na radvanjskem strelišču so ugotavljali le po pripovedovanju šoferjev, ki so jih prevažali na kraj usmrtnice.

V spomin tem žrtvam bodo postavili na kraju streljanja spomenik, na radvanjskem pokopališču, kjer so pokopali izkopana trupla, pa spominsko ploščo. Pribudo za postavitev je dala organizacija ZB NOV v Radvanju, ki je zbrala 107.000 din. Spomenik in spominsko ploščo bo letos postavil Mestni odbor ZB NOV v Mariboru. MLO Maribor pa bo v ta namen prispeval 1.120.000 din, kar je že odobrila na zadnji seji.

Z OBCINSKE KONFERENCE ZK V KRŠKEM

Komunisti naj z napredno miselnostjo ustvarjajo javno mnenje

V nedeljo dopoldne je bila občinska konferenca ZK za občino Videm-Krško. Po uvodnih formalnostih je v imenu občinskega komiteja ZK poročala o delu in življenju komunistov v občini ter o drugih važnih vprašanjih tov. Mima Zupančič. V poročilu je govorila o najvažnejših notranjih političnih dogodkih, ki so velikega pomena za nadaljnji razvoj in demokratizacijo družbenega življenja.

Ugotovila je, da je tudi v občini Videm-Krško vpliv komunistov v političnem življenju vedno večji, kar potrjujejo izidi raznih volitev. Tudi organizaciji SZDL in mladinska sta zboljšali svoje delo, le vpliva delovanja Zveze borcev ni dovolj čutiti.

Splošno politično razgibanost v zadnjem letu je opaziti tudi pri ustanavljanju raznih novih društev, na primer: Društva prijateljev mladine, Zveze ženskih društev v Krškem, Svobode na Vidmu, prav tako pa tudi v živahnejšem delovanju ljudske prosvete in Partizana. Najbolj razveseljivo pa je to, da ljudje zapuajo vodstvo teh društev komunistom.

Ob koncu referata pa je govorila tudi o raznih pomanjkljivostih v delu organizacije ZK. V občini je komaj polovica prebivalstva v organizaciji SZDL. Najslabše je v delavskem centru na Vidmu ter v Zdolah in na Gori. Premalo je bilo tudi zborov volivcev.

Ko je govorila o članih ZK, je ugotovila, da je v organizaciji

ZK največ nameščenih, in sicer 131. Nato slede delavci, ki jih je 102, 28 je drugih poklicev, kmetje so pa le 3. Najbolj je treba grajati pri krških komunistih nediscipliniranost. Le-to je bilo najbolj opaziti ob slabi udeležbi na konferenci, ki je bila komaj sklepčna. Delo konference je vendarle bilo plodno, k čemer je v glavnem pripomogel izrperen in skrbno pripravljen referat. Nedisipliniranost komunistov je pa opaziti tudi pri drugi dejavnosti v občini; komunisti ne obiskujejo raznih predavanj, ne ude-

ležujejo se sestankov družbenih organizacij itd.

Poročilu je sledil razgovor, v katerem je sodelovalo več oseb. Vendar pa ni nihče povedal nič novega.

Po opravljenih volitvah so navzoči sprejeli več sklepov, kako bodo zboljšali politično dejavnost vsakega člana ZK, vzgojno delo in opravljali razne organizacijske naloge. Med drugim so tudi dejali, naj komunisti bolj kot doslej s svojo napredno miselnostjo ustvarjajo javno mnenje.

Nesreča nikoli ne počiva

V Centbi, v murskosoboškem okraju, so 17. aprila kurili kres. Karel in Janez Vida sta vrgla na ogenj ročno bombo, ki je eksplodirala. Devetletni Karel je bil na mestu mrtev, štirinajstletni brat Ludvik pa je bil hudo ranjen.

V Gavčah v soštanjskem okraju je hotel 26-letni Alojz Ribezel streljati na veliko soboto. Eksplozija je imel pripravjen za razstreljevanje kamna. Pri eksploziji mu je odneslo obe roki v zapestju in ga tudi po nogah hudo poškodovalo. Takoj po nesreči so ga odpeljali v bolnišnico.

45-letnemu Mihaelu Lahu, doma iz Male Pristave, je v Šmarju v celjskem okraju tudi poškodovano roko, ko je streljal z možnarjem.

Štirinajstletni Lojzek Bartolj iz Bircne vasi pri Novem mestu je dne 15. aprila našel zjutraj, ko je šel v šolo, ročno italijansko bombo. Skril jo je v gozdu pod smrekovo korenino. Ko so se otroci vračali iz šole, jo je šel Lojzek iskat in se hotel pred ostalimi otroki postaviti, kako jo je treba vreči. Udaril je v njo ob peto čevlja, toda bomba je v hipu eksplodirala. Pri tem je bilo vseh pet otrok ranjenih. Bartolju je na odtrgalo desno roko v zapestju, izšlo mu je desno oko in poškodovano desno nogo. Vse otroke so odpeljali v bolnišnico v Novo mesto.

Na cesti med Skofjo vasjo in Arčlunom je 25-letni Edo Krček povozil z motorjem 12-letnega otroka, ki se ne vedo njegovega imena. Otrok je po telesu hudo poškodovan, tako da so ga morali takoj odpeljati v bolnišnico v Celje. Sofer je nekaj časa čakal na kraju nesreče, potem pa je

dejal, da ne ugetne več, ker se mu mudi v Maribor k ženi. Varnostni organi so ugotovili, da je motorist doma iz Brezic in da je državljani CSR. Na mestu, kjer se je nesreča pripetila, so ugotovili, da je moral zlo neprevidno voziti, ker se pozneje sledijo zaviranja.

Dne 16. aprila je prišel na Lavo pri Celju pod okno Stanika Kukovca 25-letni Marjan Kačenič. Trkal je na Kukovovo okno. Ko ga je Kukovec odprl, pa je Kačenič potegnil samokres in ustrelil vaa in ga, zadel v zapestje leve roke. Kukovec se je umaknil za steno, Kačenič pa je še nekajkrat ustrelil v sobo. Od tu je Kačenič odšel proti gradbenemu podjetju »Beton« in tam streljal na nočnega čuvaja in tri uslužbenice. K sreči ni nikogar zadel. Kačeniča so zaprli.

Iz Kočevja, kamor so pripeljali les, so se aprila vračali F. S., N. V., M. K., J. P., J. V., vsi domu iz Zverč. Med potjo so precej pili, predvsem v Vidmu, v Dobrem polju in Kompolju. V vasi Kompolje so začeli izzivati vaščane. Hotelo so se stepti z domačimi fanti, ker ni na njihovo izzivanje nihče odgovoril, so začeli metati kamenje v hiše. V čevljarski delavnici so bili ta čas J. P., A. L., B. A. in A. R. Prišli so iz nje, ko pa so videli, da so razgrajati plani, niso odgovorili na njihovo izzivanje. F. S. in ostali razgrajali pa so začeli metati vane kamenje. Pri tem so A. P. zadel v oko, ki je izteklo. A. P. so prepeljali v bolnišnico. Razgrajali se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Štirletni Jožek Ribič, doma iz Hajnskega v celjskem okraju, se je igral z vžigalicami. Vžigalci jih je pri seniku, pri tem pa je vrgel gorečo vžigalico v slamo, ki je začela goreti. Ker je pihal močan veter, ognja niso mogli omejiti. Vnela se je tudi 25 m oddaljena hiša, ki je zgorela do tal. Rešili so le živino in nekaj posteljnega. Štiri gasilske čete, ki so prihitele na pomoč, niso mogle zadušiti ognja. Skode je za 1.400.000 din.

Iz nepojasnjenih vzrokov je dne 18. aprila pričela go. ti stanovanjska kočica Mihaela Hruševarja iz Podgrađa v celjskem okraju. Ogenj je nastal na sprednji strani poslopja in se zelo naglo širil. Skode je za 350.000 din.

Dne 15. aprila ob 15 je začela goriti stanovanjska hiša Franca Tomšeta v Mrzljavi vasi pri Krškem, 12 dimnika je padla na slamnato streho iskra, ki jo je veter razpihal, da se je streha vnela. S hišo je zgorela skoraj vsa premlinčana, orodje in 21-vež. Skode je za 300.000 din. Sosedje so sicer prihiteeli na pomoč, vendar ognja niso mogli omejiti, ker je pihal močan veter.

Bernarda Benetič v Vinici v črnomalskem okraju, je spravljala pepel na lesenem balkonu. 17. aprila, kmalu po poldnevi, pa je pričelo goriti gospodarsko poslopje. Varnostni organi sklepajo po dosedanjih ugotovitvah, da je bila v pepelu še žerjavica in se je od nje vnel leseni balkon. Skode je za 700.000 din.

Prejšnjo soboto zvečer se je Avgust Klubus, uslužbenec trgovskega podjetja »Zeleznina« na Jesenicah, z velikim kuhinjskim nožem zabodel naravnost v srce, tako da je v nekaj minutah izkrevljal in umrl. Obležal je v mlaki krvi v vrtki svoje hiše na Gosposvetki cesti. Vzrok samomorja ni znan, domnevajo pa, da je to storil v trenutni duševni zmedenosti.

Lastnikom parcele plačujejo odškodnino od izkopanega kalcita

Ali kalcit oz. apnenec res ni »posebno rudno bogastvo«, kakor je ugotovil eden izmed članov strokovne komisije, ki si je ogledala kamnolom pri Stahovici

Vest, da sta dva zasebnika, ki izkoriščata del kamnoloma pri Stahovici, namenoma poškodovala most, ki ga je za lastne potrebe zgradilo podjetje »Kalcit«, ki tamkaj kopije kamen v industrijske namene, je precej razburila duhove v Stahovici in Kamniški Bistrici. Marsikdo se je ob tem vprašal: odkod pogum predrznežema, da sta se lotila družbene lastnine?

Temu je nedvomno kriv vsesokoli brezpraven položaj podjetja »Kalcit«, ki je gotovo eno izmed redkih ali celo edinih, ki ni lastnik svojih proizvajalnih sredstev. Še več: iz spisov nekdanjega Predsedstva vlade LRS, ki je tudi proučevalo spor med bivšo obrtnico-lastnico neke parcele in podjetjem »Kalcit« (tožbo bo v kratkem obravnavalo Okrajno sodišče v Ljubljani), je razvidno, da podjetje »Kalcit« do sredle leta 1951 ni bilo zakonito ustanovljeno, niti niso bila v skladu z zakonom o državnih gospodarskih podjetjih opredeljena njegova osnovna in obratna sredstva. Kaže, da so predstavniki ljudske oblasti v Stahovici oziroma Kamniški Bistrici prespali celo dobo, ko so bila pri nas rudna oziroma zemeljska bogastva kot družbena lastnina v duhu Ustave nacionalizirana. Resda je bilo v kamnolomu komisija, ki je pregledala zemljišče in dala nekaj nasprotujočih si zaključkov, vendar je vprašanje lastništva do današnjih

dni ostalo nerazjasnjeno. Oglejmo si izjave dveh inženirjev, ki sta proučila zemljišče in kamen v kamnolomu: prvi zatrjuje, da kamenlina pod Grohatom (kjer je kamnolom) ni kalcit, ampak apnenec, ki za apno ni uporaben, pač pa za steklarne in za izdelavo umetnega kamna. Zato meni, da ta kamen (ki za zdaj kopije večidel za potrebe steklarne industrije) ni posebno zemeljsko bogastvo kot ga obravnavata čl. 14 Ustave FLRJ. Nadalje ugotavlja, da podobne kamenine nastopajo tudi drugod po Sloveniji in vsaj dr. žavi in da bi odtod zainteresirana podjetja mogla dobiti apnenec enake kakovosti pri nižjih stroških. Ta strokovnjak odsvetuje tudi vsakrno mehaniziranje in morebitno povečanje proizvodnje.

In kaj meni drugi inženir? Ta ugotavlja, da je apnenec izredno čist in da ga ni mogoče na lahek način pridobivati, zlasti pa ne v na novo odprtih kamnolomih. Glede pomembnosti apnenca pod Grohatom pa je mnenja, da sodi med industrijske surovine in da je »po erki in duhu čl. 14 Ustave z enakim bogastvom«.

Kje je zdaj resnica in kako se bo iztekla sodnijska obravnava med lastno delo kamnoloma in podjetjem »Kalcit«, je težavno ugotoviti in domnevati. Vsekakor pa drži, da je kal-

elit kot industrijska surovina precej iskano blago, kar nedvomno potrjuje dejstvo, da se je do zdaj odzvalo ne samo podjetje »Kalcit«, temveč tudi oba zasebnika, ki podjetju vneto konkurirata.

Zanimivo je, da podjetje »Kalcit« poleg amortizacije in drugih davčatev skupnosti plačuje še odškodnino od izkopane tone entomu izmed lastnikov kamnolomskih parcel. Na račun takih »odškodnin« je moralo podjetje lani in predlani oddvojiti nad 200.000 din, kar je zanj prav gotovo obetno breme. Vprašanje obstoja podjetja »Kalcit« pa bo nedvomno stopilo v ospredje, če bo bivša lastnica, ki toži kamnolom »Kalcit« pred sodiščem uveljavila zahtevo po odškodnini v znesku 1 milijon 120 tisoč din za zmanjšano vrednost kamnoloma, na račun amortizacije investicij, ki jih je vanj vložila itd. Zanimivo je pri tem tudi, da okraj Ljubljana-okolica še do zdaj ni obvestil Okrajnega sodišča, ali ima tožiteljica pravico uveljaviti svoje zahteve pred sodiščem z revnostnim spričevalom, ki jo opreša predpisanih taks? Okraj je sicer lani avgusta obvestil omenjeno sodišče, da ima tožiteljica nad 6 ha zemlje, od katere plačujejo davek zakupniki, da pa »bo izvršena ponovna obdavečitev, o čemer bo sodišče pravočasno obveščeno. Tega obvestila sodišče po osmih mesecih se ni prejelo, kakor tudi ne nepotrebnih spisov o ustanovitvi podjetja »Kalcit« in drugih za to potrebnih podatkov, čeprav je te spise zahtevalo od OLO Ljubljana-okolica, ki naj bi prevzel arhive bivšega OLO Kamnik.

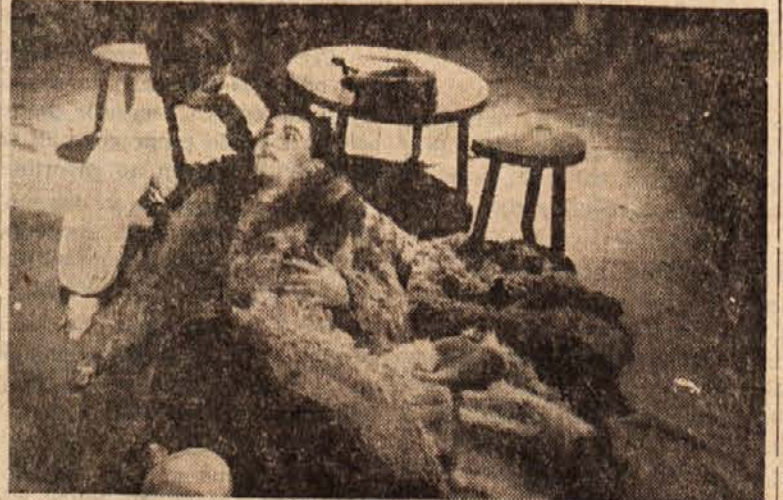
Izd tožbe med lastnoco parcele št. 230 in podjetjem »Kalcit« bo nedvomno odločil ponovni komisijski ogleđ, za katerega se je odločilo sodišče po izjavah okoljskih posestnikov, ki trdijo, da sporne parcele »Kalcit« sploh ni izkorisčal. Naj bodo zaključki te komisije taki ali taki, vprašanje lastništva proizvajalnih sredstev v kamnolomu pod Grohatom pri Kamniški Bistrici bo ostalo tudi poslej nerešeno, če se o njem ne bodo dokončno izjavili strokovnjaki. Spril-

ščo visokih odškodnin, ki jih mora plačevati lastnikom zemljišča podjetje »Kalcit«, pa bo okraj Ljubljana-okolica slej ko prej pristiljen razmisliti, ali so uspehi tega podjetja še kljub temu v skladu z gospodarskimi načeli, z zahtevami po rentabilnosti?

Gostovanje člana SNG v Trstu na jeseniškem odru

V soboto zvečer in v nedeljo popoldne je gostoval na odru Mestnega gledališča na Jesenicah jeseniški rojak in član Slovenskega narodnega gledališča v Trstu tov. Miha Baloh. Nastopil je v vlogi Perelje v Budakovi drami »Metež«, ki je z nedeljsko predstavo bila na tem odru že

deveta ponovitev. Gost in vsi ostali igralci so doživeli pri vseh dosedanjih uprizoritvah velik uspeh in priznanje ljubiteljev gledališča, za kar ima nedvomno največji zaslug priznani in sposobni režiser in inscenator tov. Srečko Tič.

Prizor iz I. dejanja Budakovega »Meteža« na odru Mestnega gledališča na Jesenicah — Edi Okroglič kot Perelja in Ančka Tičeva kot Maša

PRIPRAVLJAJO SE NA 1. MAJ

Delovni kolektiv LIP, obrat Martinjak pri Cerkljici, se skrbno pripravlja na proslavo prvega maja. Že več dni pospravljajo in urejajo tovarne ter prostor okoli nje. Ob tem prazniku bodo otvorili tudi novo dograjen obrat. V njem so najmodernejši stroji, s katerimi bodo predelovali les.

Podjetje bo sedaj lahko zaposlilo več delavcev. Glede tega so se težave zaradi stanovanj. Vendar bodo tudi to uredili.

V Martinjaku bo KZ v kratkem odprla trgovsko poslovalnico. Tako delavcem ne bo več treba hoditi v Grahovo napukovat Z. O.